БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД YНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Yдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№278 (10032) | 1962 оной ноябриин 25, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

Социалис обществын эгээ хүндэтэй ниитын организаци мүн байһан манай парти хиналтын бүхы хэрэгые толгойлхо, тэрэнэй эмхидхэхы ба шэглүүлхы хүсэниинь болохо ёһотой.

(КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлһээ)

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

1962 оной ноябриин 23-да КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум дээрэ С. Хрущэвой „СССР-эй экономикые хүгжөөхэ, арадай ажахые партийна талаар хүтэлбэрилхэ“ гэһэн элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлүүлэгдэбэ.

Үглөөнэй заседани дээрэ эдэ нүхэд үгэ хэлэбэ: Т. И. Соколов (Казахстанай КП-ий Целиннэ крайкомой нэгэдэхи секретарь), В. Э. Дымшиц (СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ), К. К. Николаев (КПСС-эй Свердловско обкомой нэгэдэхи секретарь), В. Н. Куликов (Казахска ССР-эй „Пахта-Арал“ совхозой директор), П. Е. Саблев (Орджоникидзын нэрэмжэтэ Харьковай тракторна заводой директор).

Н. С. Хрущевой элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ энээгээр дүүрэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум Н. С. Хрущевой „СССР-эй экономикые хүгжөөхэ, арадай ажахые партийна талаар хүтэлбэрилхэ“ гэһэн элидхэл тушаа тогтоол батална.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй үдэшын заседани дээрэ эмхидхэлэй асуудалнуудые хаража үзөө.

Нүхэр Л. Н. Ефремовые КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидадаар Пленум һунгаба. Нүхэд В. И. Поляковые, А. П. Рудаковые кандидадуудһаа КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд болгобо.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум иимэ һунгалта хээ:

Промышленностиин болон барилгын талаар КПСС-эй ЦК-гай бюрогой түрүүлэгшэ нүхэр А. П. Рудаковые КПСС-эй ЦК-гай секретаряар;

—Хүдөө ажахын талаар КПСС-эй ЦК-гай бюрогой Түрүүлэгшэ нүхэр В. И. Поляковые КПСС-эй ЦК-гай секретаряар;

Нүхэр Ю. П Андроповые КПСС-эй ЦК-гай секретаряар;

—КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи эмхидхэлэй-партийна асуудалнуудай талаар комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр В. Н. Титовые КПСС-эй ЦК-гай секретаряар;

—КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр П. Н. Демичев химическэ болон хүнгэн промышленностиин талаар КПСС-эй ЦК-гай бюрогой түрүүлэгшээр баталагдаба.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр Л. Ф. Ильичев КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи соёл сурталай комиссиин түрүүлэгшээр баталагдаба.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр А. Н. Шелепин КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй партийно-гүрэнэй хиналтын комитедэй түрүүлэгшээр баталагдаба.

Партийно-гүрэнэй хиналтын комитедэй байгуулагдаһан туладань КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи партийна хиналтын комитедые КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи партийна комисси болгохо гэжэ ЦК-гай Пленум шиидхэбэ. Партийна комиссиин түрүүлэгшээр нүхэр Н. М. Шверник, түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор нүхэр З. Т. Сердюк баталагдаба.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум хүдэлмэрөө дүүргээ.

СССР-эй ЭКОНОМИКЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ, АРАДАЙ АЖАХЫЕ ПАРТИЙНА ТАЛААР ХҮТЭЛБЭРИЛГЫЕ ШЭНЭДХЭН ХУБИЛГАХА ТУХАЙ

НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВОЙ ХЭҺЭН ЭЛИДХЭЛ ТУШАА КПСС-эй ЦК-гай ПЛЕНУМЭЙ 1962 онэй НОЯБРИИН 23-да БАТАЛАГДАН АБТАҺАН

ТОГТООЛ

КПСС-эй XXII съездын болоһоо хойшонхи жэлэй гурбан манай орон дотоодын ажабайдалдашье, уласхоорондын оршондошье ехэ амжалта туйлаа гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум тэмдэглэнэ. Съездын шиидхэбэринүүд, партиин шэнэ Программа обществын хүгжэлтые хүсэтэ ехээр түргэдхэбэ, найрамдалай, демократиин, социализмын түлөө олон ажалшадай тэмсэлые эдэбхитэй болгоо.

КПСС-эй XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд совет зохёон байгуулхы хэшээлые шэнээр хүгжөөн бадаруулаа. Эдэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэдээ, коммунистнуудай дүүргэхэ түрүү үүргые саашань дээшэлүүлээ, ажалшадай холбоо барисаагаа үргэлжэ бэхижүүлээ, олониитые политическэ талаар хүтэлбэрилгын шэнэ дүй дүршэлтэй

...мэришэд, колхозникууд, совет интеллигенци өөһэдынгөө ажалаар манай Эхэ ороной баялигые арьбадхана, экономическа хүсэ ... өөрыгөө хамгаалха ... бэхижүүлнэ, долоон жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Советскэ Союзай промышленность продукци бүхы дээрээ гаргаха талаар долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэб 104,5 процентээр дүүргэв. 1959—1962 онуудта промышленна продукци даабарита ёһоор 39 процентээр ... байһан аад, 45 процент дээшэлхэ байна. Түсэб ёһоор 28 миллиард түхэриг промышленна продукци ... гаргаха.

Капитальна барилга үргэнөөр хэгдэнэ. 1959—1962 онуудта капитальна барилгада ... зүгһөө 107 миллиард түхэриг һомологдохо. Энэ долоон жэлэй түсэбэй эдэ жэлнүүдтэ хараалагданхаһаа орходоо зургаа миллиард шахуу түхэригөөр ехэ байна.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашань хүгжөөн дэбжээхэ тон шухала хэмжээнүүд һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ ... бэелүүлэгдээ. Хэдэ хэдэн районуудай уларилай тааруугүй байһан ... шье һаа, 1962 ондо юһэ миллиард пүүд орооһо таряан абтаа. 3,4 миллиард гаран пүүд орооһо таряан бэлэдхэгдэһэн гү, али нёдондонойхидо орходоо 270 миллион пүүдээр ехэ болоһон байна.

Ажалшадай байдал улам һайжаруулха хэрэгтэ парти урда мэтэ ехэ анхарал хандуулаа. Арадай хэрэглэлэй эд бараан бүри ехээр гаргагдаа, эд бараанай эрьесын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Гэр байра олоор баригдана. Городууд болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудта долоон жэлэй дүрбэн жэлэй турша соо хамта дээрээ 325 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд гү, али 8,8 миллион шэнэ квартира ашаглалгада үгтөө, хүдөө нютагуудта 2 миллион 400 мянган байрын гэр баригдаа.

Экономикые хүтэлбэрилгын дутуунуудые зайсуулха, ленинскэ гол ёһонуудта үндэһэлэн арадай ажахые хүтэлбэрилгэ нарижуулан һайжаруулха талаар һүүлэй үедэ, илангаяа КПСС-эй XX съездһээ хойшо парти ехэ хүдэлмэри хээ.

Партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй ленинскэ хараа шэглэлэй зүб байһые ажабайдал хүсэдөөр харуулжа үгөө. Арадай ажахын соведүүд, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленинүүд хадаа социалис экономикын мүнөөнэй хэмжээндэ тааруугаар ажахын хүтэлбэри бэелүүлхэ онол арга болоно.

Арадай ажахые хүтэлбэрилгэ һайжаруулха талаар партиин абаһан хэмжээнүүд долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ һайнаар нүлөөлнэ.

Арадай ажахые хүтэлбэрилгэ саашадань һайжаруулгые партиин түрүүшын ээлжээнэй, шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болгон КПСС-эй XXII съезд табиһан байгаа. Мүнөө промышленность, барилга болон хүдөө ажахые партийна талаар хүтэлбэрилгые мүнөөнэй үе сагай эрилтэнүүдтэ тааруу болгохо хэрэгтэй. Коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулжа байһан эрхэ байдалда партиин дүүргэдэг үүргэ хэмжээлэшэгүй ехээр дээшэлнэ, тиимэһээ арадай ажахын хүтэлбэриие эмхидхэлэй талаар шэнэдхэн хубилгаха гээшэ угаа ехэ политическэ удха шанартай.

Мүнөө үе сагта парти хадаа зүб уряануудые хаһа саг соонь гаргажа шададаг байхаһаа гадна, ажал хэрэгые һайнаар мэдэн, үйлэдбэриие, промышленностиин, хүдөө ажахын, экономикын бүхы һалбаринуудай хүгжэлтые үдэр бүхэндэ, тодорхой һайнаар хүтэлбэрилдэг байха ёһотой.

Ороной арадай ажахын түргэнөөр хүгжэлгэ гол түлэб олон миллион хүнүүдэй оролдосотой ажалһаа, партиин политикые, ажахын байгуулалтын түсэбүүдые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлгые эмхидхэхэ шадабариһаа дулдыдаха байна.

Гэхэ зуура, арадай ажахые хүтэлбэрилгөөр урда тээнь байгуулагдаһан эмхидхэлэй байгууламжанууд тэрэ үедөө һайн үүргэ дүүргэһэн байгаашье һаа, мүнөө промышленностиин болон хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые түсэбэй ёһоор, бүри һайнаар эрхилхэ, мүн бии байһан дутуу дундануудые зайсуулха талаар үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые хаһа саг соонь абаха арга олгохогүйһөө гадна, ажахые хүтэлбэрилгэдэ юрэнхыгөөр хандаха, кампани хэхэ ябадал тохёолдуулдаг, партийна кадрнуудые зүбөөр хубаарилан табиха, тэдэнэй эрдэм болон дүй дүршэлые һайнаар хэрэглэхэ хэрэгтэ һаад ушаруулдаг байна.

Дурсагдаһан дутуунуудые зайсуулхын, арадай ажахын хүтэлбэриие һайжаруулхын тулада **партиин хүтэлбэрилхы органуудые доороһоо дээрээ хүрэтэрнь үйлэдбэриин шэнжэ баримталан байгуулха шухала.**

Партийна органуудые үйлэдбэриин шэнжэ баримталан байгуулхада промышленностиие, барилга болон хүдөө ажахые бүри тодорхой һайнаар, түсэбэй ёһоор хүтэлбэрилхэ, үйлэдбэриин асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулха аргатай болохо байна. Иимэ шэнэдхэлгэ партиин ажал ябуулгын бүхы талые бүри эдэбхитэй болгохо хэрэгтэ туһалха, эмхидхэлэй болон соёл сурталай хүдэлмэриие коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ зорилгонуудтай бүри нягта холбоотой болгохо байна.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулалгаһаа уламжалан техническэ дэбжэлтые түргэдхэхэ эрилтэ табигдана. Мүнөө үедэ научно-шэнжэлэлгын, проектно-конструкторска организацинуудай олонхииень совнархозууд, министерствэнүүд болон зургаанууд ами аминдаа хүтэлбэрилдэг. Энэ хадаа арадай ажахын һалбаринуудта нэгэн янзын техническэ политика бэелүүлгэдэ бэрхэшээл тохёолдуулна, шэнэ техникэ хэрэглэлгэдэ һаад ушаруулна.

Научно-шэнжэлэлгын, конструкторска организацинуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгые шэнэдхэн хубилгаха, тэдэнэй ажал ябуулгада гарадаг зэргэшэлдэлгые, ами аминдаа хүдэлэлгые усадхаха, техническэ политикые нэгэ газарһаа хүтэлбэрилдэг болохо хэмжээнүүдые бэелүүлхэ шухала гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум тоолоно.

Промышленна, гэр байрын, культурна ажаһуудалай барилгануудые эмхидхэлгэдэ бии байһан горитой дутуунуудта партийна, советскэ, ажахын органуудай анхаралые КПСС-эй ЦК-гай Пленум хандуулна. Зарим совнархозууд, союзна республикануудай госпланууд, нютагай партийна органууд ниитэ гүрэнэй аша туһые харангүйгөөр, барилгануудые проектнүүдээр, материалнуудаар, хүдэлмэриин хүсөөр, түхеэрэлгэнүүдээр хангаха арга боломжые хараадаа абангүйгөөр олон ушарта шэнэ барилгануудые бодхожо ородог, олон барилгануудта мүнгэ зөөрөө сасан тараажархидаг байна.

Проект зохёолгодо, барилга бодхолгодо үлүү гоёлтонууд хэгдэдэг, нарин һайн типовой проектнүүд тон удаанаар нэбтэрүүлэгдэдэг. Барилгын проектнэ организацинуудай ажал ябуулга ёһотой һайнаар залан ударидадаггүй, тааралдуулагдадаггүй байна. Олон проектнэ институдууд ами аминдаа хүдэлдэг, бусад проектнэ организацинуудтай, научно-шэнжэлэлгын институдуудтай холбоо барисаа муутай байдаг. Барилгын проект зохёолго эмхидхэлгэдэ СССР-эй Госстрой гол һуури эзэлнэгүй.

Эдэ ехэ дутуунуудые зайсуулхын тулада барилгын проект зохёолгые гуримшуулха, капитальна барилгын хэрэгые партийна организацинуудай зүгһөө хүтэлбэрилгые һайжаруулха шухала.

Томо совнархозууд промышленностиин һалбаринуудые бүри шадамар һайнаар хүтэлбэрилнэ, материалнууд болон техникые зүбөөр хубаарилан хэрэглэхэ ехэ арга боломжотой байдаг, үйлэдбэриие хамтадхан нэгэдхэхэ, тусхай мэргэжэлдэ оруулха, хамжажа үйлэдбэрилхэ талаар бүри һайн эрхэ байдалтай байдаг гэжэ арадай ажахын соведүүдэй табан жэлэй ажал ябуулгын дүй дүршэл харуулжа үгэнэ. Арга боломжонуудые, социалис байгуулалтын булюу һайн байлгые бүри хүсэдөөр хэрэглэхын тулада совнархозуудые томодхохо талаар мүнөө шэнэ алхам хэхэ шухала болоод байна.

Арадай ажахын бүри үргэдэжэ, наука болон техникын түргэнөөр дэбжэжэ байһанһаа уламжалан түсэблэлгын научна хэмжээе бүри ехээр дээшэлүүлхэ эрилтэ табигдана. Гэбэшье Госпланай, Госэкономсоведэй, бусад түсэблэлгын органуудай хүдэлмэри манай ороной экономикын хүгжэлтын мүнөөнэй шатын эрилтэнүүдые олон талаараа харюулжа шаданагүй. Ажахын түсэбүүд заримдаа экономическа талаар наринаар хэгдэһэн бодолнууд болон шэнжэлэлгэнүүдтэ үндэһэлдэггүй, тус тус һалбаринуудай болон экономическа районуудай хүгжэлтые түргэдхэлгэ урдын жэшээгээр тэнсүүлэн тодорхойлогдодог, промышленностиин саашадаа ехээр хүгжөөгдэхэ һалбаринуудые, жэшээлхэдэ, химиие, электроникые түргэнөөр дэбжээхэ шухала байһан ушар хараада абтадаггүй.

КПСС-эй Программын эрилтэнүүдэй ёһоор арадай ажахые түсэблэхэ хэрэгые һайжаруулха, түсэблэлгын органуудые шэнэдхэн хубилгаха хүдэлмэриие түгэсхэхэ шухала.

Демократическа гол ёһонуудые саашадань хүгжөөхэ, үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые хабаадуулха, единоначалые предприятинууд болон барилгануудые хүтэлбэрилгэдэ олониитые үргэнөөр хабаадуулгатай зүбөөр тааруулан бэелүүлхэ шухала байһанда бүхы партийна организацинуудай, гүрэнэй, ажахын органуудай, профсоюзуудай, комсомолой болон бусад ниитын организацинуудай анхаралые КПСС-эй ЦК-гай Пленум хандуулна.

Партийна, гүрэнэй, олониитын хиналтын дүүргэдэг үүргэ болон удха шанар коммунис общество үргэн далайсатайгаар байгуулгын үедэ хэмжээлэшэ-

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Д. С. Полянскиие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор томилхо тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр **Полянский** Дмитрий Степановичые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор томилхо гэжэ тогтообо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, 1962 оной ноябриин 22.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр А. Н. Шелепиниие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор томилхо тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр **Шелепин** Александр Николаевичые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор томилхо гэжэ тогтообо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, 1962 оной ноябриин 22.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Г. И. Вороновые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр томилхо тухай

Нүхэр **Воронов** Геннадий Ивановичые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшээр томилхо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ОРГАНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь С. ОРЛОВ.

Москва, 1962 оной ноябриин 22.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Д. С. Полянскиие РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөөлхэ тухай

Ондоо хүдэлмэридэ орохо болоһон дээрэһээнь нүхэр **Полянский** Дмитрий Степановичые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөөлхэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ОРГАНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь С. ОРЛОВ.

Москва, 1962 оной ноябриин 22.

СССР-эй ЭКОНОМИКЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ, АРАДАЙ АЖАХЫЕ ПАРТИЙНА ТАЛААР ХҮТЭЛБЭРИЛГЫЕ ШЭНЭДХЭН ХУБИЛГАХА ТУХАЙ

НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВОЙ ХЭҺЭН ЭЛИДХЭЛ ТУШАА КПСС-эй ЦК-гай ПЛЕНУМЭЙ 1962 оной НОЯБРИИН 23-да БАТАЛАГДАН АБТАҺАН

ТОГТООЛ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

гүйгөөр дээшэлнэ. Ганса нэгэн хүндэ һүгэдэн шүтэлгын хойшолонгуудые усадхаха талаар һүүлэй жэлнүүдтэ партиин абаһан хэмжээнүүд хиналтын органуудай хүдэлмэрине зарим зэргээр һайжаруулха арга олгоо. Гэбэшье ленинскэ ёһоор ойлгобол, партийна болон гүрэнэй хиналтын байгуулалмжа үшөөл хүсэдөөр һэргээгдээгүй байна.

Хиналта эмхидхэлгэдэ бии байһан ехэ дутуунууд манай ажахын болон культурна байгуулалтада муу хойшолонтой байдаг. Гүрэнэй хиналтын органууд хадаа парти, правительствын шухалын шухала директивэнүүдэй дүүргэлтые үшөөл һулаар шалгадаг, нюдэ далдалгатай, хулгай хэлгэтэй, эдилгэ абалгатай, хойрог нобшо ябадалтай, социалис байгулалтын удхада тааруугүй харша бусад муу үзэгдэлнүүдтэй һулаар тэмсэдэг байна.

Арадай ажахые партиин зүгһөө хүтэлбэрилгые һайжаруулха, промышленность болон барилгын ажахын хүтэлбэрине нарижуулха, орон доторпартийно-гүрэнэй нэгэн хиналта байгуулха талаар шэнэ хэмжээнүүдые бэелүүлгэ арадай ажахые дэбжээлгэдэ, арадай байдалые саашадань һайжаруулха, Советскэ Союзай ажалшадай материальна болон оюун бодолой эрилтэ хэрэглэмжые хангаха—партиин гол зорилгые шиидхэлгэдэ шухала үүргэ дүүргэхэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум тоолоно.

Хүтэлбэрилгын аппарадые сомор болгохо, тэрэнэй ажал ябуулгые һайжаруулха талаар партиин баримталдаг юрэнхы хараа шэглэлые хараада абан КПСС-эй ЦК-гай Пленум иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ. Партийна, советскэ, ажахын органуудай хүдэлмэрине үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгаад байхада, аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй тоо олон болохогүйһөө гадна, харин бүри үсөөрхэ, аппарадай гаргашань бага болохо байна.

Коммунизм байгуулха замые хамагһаа түрүүлэн табиха зол хубида хүртэһэн совет арад ажахын байгуулалтын талаар ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Коммунис партимнай арадай ажахые хүтэлбэрилгын хэрэг шэнэдхэн хубилгахадаа, шэнэ общество эмхидхэлгын ба социалис экономико эрхилэлгын түхэл янзануудые саг үргэлжэ нарижуулан һайжаруулха шухала гэһэн Ленинэй заабаринуудые үндэһэ болгоно.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум иигэжэ **тогтообо:**

I.

Арадай ажахые партийна талаар хүтэлбэрилхэ тушаа:

1. Арадай ажахые партийна талаар хүтэлбэрилгэ шэнэдхэн хубилгаха тушаа КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй тодорхойлон зохёоһон, ЦК-гай энэ Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл соо дурдагдаһан хэмжээ ябуулгануудые һайшааха.

2. Үйлэдбэриин шэнжэ баримталдаг гол ёһые үндэһэ болгон, партиин хүтэлбэрилхы органуудые дороһоо дээрэнь хүрэтэр шэнэдхэн эмхидхэжэ, промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэрине бүри тодорхой һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо шухала гэжэ мэдэрхэ.

Мүнөө байһан хизаарай, областиин орнон соо бэеэ дааһан хоёр партийна организацине:

промышленность, барилга болон транспорт дээрэ, промышленна үйлэдбэри болон барилгые хангадаг һургуулинууд, эрдэм-шэнжэлэлгын институдууд, проектнэ, конструкторска организацинууд ба бусад эмхи зургаануудта ажалладаг коммунистнуудые нэгэдхэһэн хизаарай, областной партийна организаци;

—колхозууд болон совхозуудта, туршалгын станцинууд, хүдөө ажахын һургуулинууд ба эрдэм-шэнжэлэлгын институдуудта, хүдөө ажахын түүхэй эд буйлуулан болбосоруулдаг предприятинуудта, хүдөө ажахын үйлэдбэринүүдтэй холбоотой бэлэдхэлэй ба бусад эмхи зургаанууд, организацинуудта ажалладаг коммунистнуудые нэгэдхэһэн хизаарай, областной партийна организаци заабол бии болгохо.

Хизаарай, областной партийна организацида:

—промышленна үйлэдбэри хүтэлбэрилхын тула партиин хизаарай, областной комитедые бии болгохо;

—хүдөө ажахын үйлэдбэри хүтэлбэрилхын тула партиин хизаарай, областной комитедые бии болгохо.

3. Арадай ажахые хүтэлбэрилгын хэрэг улам һайжаруулха зорилгоор КПСС-эй Центральна Комитедтэ, союзна республикануудтахи компартинуудай ЦК-нуудта промышленна үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ ЦК-гай бюро, хүдөө ажахын үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ ЦК-гай бюро бии болгохые шухалада тоолохо.

Бүхы республикада хабаатай асуудалнуудые шиидхэхын, һалбаринуудые даадаг бюронуудай ажал ябуулгые зохилдуулан хүтэлбэрилхын тула союзна республикануудтахи компартинуудай Центральна Комитедүүдтэ ЦК-гай Президиум һунгаха.

4. Мүнөө байһан хүдөөгэй районуудые томодхоһоной үндэһөөр колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленинүүдые бии болгохо, мүн партиин хүдөөгэй райкомуудай орондо үйлэдбэриин управленинүүдэй партийна к.митедүүдые байгуулха шухала гэжэ тоолохо.

Хүдөөдэ шэнээр эмхидхэгдэһэн үйлэдбэриин управленинүүдэй территори дээрэ байдаг предприятинууд, барилгануудай партийна организацинуудые хүтэлбэрилхын тула, хэрбээ тэндэ партиин горкомуудай үгы һаань, промышленно-үйлэдбэриин зональна (кустовой) партийна комитедүүдые бии болгохо.

5. Промышленна үйлэдбэри ба хүдөө ажахын үйлэдбэри хүтэлбэрилхын тула шэнээр байгуулагдаһан партийна органууд хизаарай, областной партийна организацинууд тухай КПСС-эй Уставай тусхайта дүрим заабаринуудые, мүн колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй партийна комитедүүд—городской ба районно партийна организацинууд тухай КПСС-эй Уставай дүрим заабаринуудые бүхы ажал ябуулгадаа хүтэлбэри болгохо гэжэ тогтоохо.

6. Хүтэлбэрилхы партийна шэнэ органуудые һунгахын тула 1962 оной декабрьда, 1963 оной январьда колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй партийна организацинуудай конференци, тэрэшэлэн промышленна ба хүдөө ажахын шэглэлтэй партийна организацинуудай городской, городуудтахи районно, областной болон хизаарай конференцинүүдые үнгэргэхэ.

II.

Промышленность ба барилгые ажахын талаарнь хүтэлбэрилхэ түсэблэхэ тушаа:

1. Арадай ажахыда нэгэ янзын техническэ политика бэелүүлхэ зорилгоор эрдэм-шэнжэлэлгын ба конструкторска эмхинүүдые хүтэлбэрилгын хэрэг шэнэдхэн хубилгахые шухалада тоолохо. Энэнэй тулада:

а) эрдэм ухаанай, проектнэ ба конструкторска гол институдые, заводуудай конструкторска бюронуудые туршалгын ба шэнжэлэлгын баазануудтайнь хамта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй промышленностиин һалбаринуудые даадаг Гүрэнэй комитедүүдэй мэдэлдэ үгэхэ;

б) үйлэдбэридэ шэнэ техникэ болон технологи нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхын түлөө, харьяата һалбарингаа хүгжэлтын техническэ хэмжээнэй түлөө, промышленна үйлэдбэрие тусхай мэргэжэлтэй болголгын түлөө харюусалгые Гүрэнэй комитедүүдтэ даалгаха;

в) узелнууд ба детальнуудайнь тон нэгэ янзын болгоһон тусхайта түхэлэй машина, түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг болгожо эрдэм-шэнжэлэлгын, проектнэ ба конструкторска эмхинүүдые мэргэжүүлхыень промышленностиин һалбаринуудые даадаг Гүрэнэй комитедүүдые уялгалха;

г) орон доторхи капитальна барилгын айхабтар ехэ болоһые, хүтэлбэреэ үндэһөөрчь һайжаруулха, типовой проектнүүдэй ёһоор барилга хэхэ ябадалда бүри түргөөр орохо шухала болоһые хараада абалсан, СССР-эй Госстройе союзно-республиканска зургаан болгожо хубилган эмхидхээд, тэрэнэй мэдэлдэ барилгын проектнэ, эрдэм-шэнжэлэлгын эмхинүүдые (энергетикын, электрификациин ба транспортна барилгын министерствэнүүдэй харьяата проектнэ эмхинүүдһээ бэшые) оруулха, мүн капитальна барилгын талаар техническэ политика бэелүүлгын түлөө харюусалгые, титульнэ список баталхагые Госстройдо даалгаха.

2. Барилгын организацинуудые совнархозуудай мэдэлһээ гаргаха шухала гэжэ тоолохо. Республиканууд ба экономическа районуудта барилгын талаар бэеэ дааһан организацинууд гү, али нэгэдэлнүүдые бии болгохо, тиихэдээ совнархозуудай захил хэхэ үүргыень үлөөхэ.

3. Үйлэдбэри хүгжөөхэ ябадалтай сэхэ холбоотой үндэһэн зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ эрдэм ухаанай хүсэ хамтадхан хандуулха ябадалые хараада абажа, СССР-эй Наукануудай академиин союзна республикануудтахи наукын академинүүдэй ажал ябуулгые һайжаруулха дурадхалнуудые союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэй хамта тодорхойлон зохёохыень эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэри зохилдуулан ударидадаг СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедтэ, СССР-эй Наукануудай академиин Президиумдэ даалгаха.

4. Тус тус районуудай экономическа талаараа адлирхуу байһые харгада абажа, арадай ажахын соведүүдые саашадань томодхохо талаар нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл соо дурдагдаһан хэмжээнүүдые һайшааха.

5. Совнархозуудай ба предприятинуудай томодхогдоһонтой дашарамдуулан, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха гэбэл:

а) Совнархозуудые үргэн ехэ эрхэтэй болгон, элдэб жэжэ хамаархалгаһаа сүлөөрүүлэн, ажахын асуудалнуудые шиидхэхэдээ, промышленна үйлэдбэрилгэ улам үргэдхэхэ нөөсэ арга боломжонуудые ашаглахадаа бүри бэеэ даанги байха талыень харалсан, совнархозуудай ямар эрхэтэй байхые дахинаа хаража үзэхэ;

б) предприятинуудай директорнүүдэй, барилгын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй эрхыень улам үргэдхэхэ, үйлэдбэри хүтэлбэрилгын хэрэгтэ ажалшадай бүри эдэбхитэйгээр хабаадуулагдаха байһые хараада абажа, социалис предприяти тухай хуулиин проект зохёон, СССР-эй Верховно Соведэй баталамжада табихыень даалгаха.

6. Ороной арадай ажахын хүгжэлтые холын хараатайгаар түсэблэлгын хэрэг һайжаруулхын, жэл жэлэй түсэбүүдые гүйсэдхэхэ ябадал бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохын тулада түбэй түсэблэлгын зургаануудай хоорондохи уялгануудые улам тодо һонороор илган тодорхойлхо шухала.

Энэнэй тулада жэл жэлэй холын хараата түсэбүүдые дүүргэхэ хэрэг хангадаг СССР-эй Госпланай уялгануудые шэнэ зургаанда—СССР-эй Арадай Ажахын Соведтэ (СССР-эй СНХ-да) даалгаад, захиралта гаргаха үүргэ энээндэ олгохо. Госэкономсоведые СССР-эй Госплан болгожо шэнэдхэн хубилгаад, холын хараата түсэблэлгэ хэхыень даалгаха.

Партийно-гүрэнэй хиналтын талаар:

III

1. Партийна болон гүрэнэй хиналтые нэгэдхэхэ, үргэн олон ажалшадай хабаадалгатайгаар саг үргэлжэ хүдэлдэг, нэгэдхэгдэмэл хиналтын гурим бии болгохо гэһэн Ленин багшын заабарие үндэһэ болгон, орон доторхи хиналтын гуримые шэнэдхэн эмхидхэхэ.

2. Партийна ба гүрэнэй хиналтын нэгэдхэгдэмэл зургаанине — КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй партийно-гүрэнэй хиналтын комитедые нютагуудтахи тусхайта зургаануудтайгаар бии болгохо.

КПСС-эй Программые бэелүүлгэдэнь, парти, правительствын заабари захиралтануудай гүйсэдхэлые саг үргэлжэ шалгаха ябадал эмхидхэхэдэнь, коммунис байгуулалтые хүтэлбэрилгын хэрэг улам нарижуулан һайжаруулхадань, партийна ба гүрэнэй журам, социалис хуули ёһо сахилгадань парти болон гүрэндөө туһалха гээшэ партийно-гүрэнэй хиналтын зургаануудай шухалын шухала зорилго болоно гэжэ тоолохо.

3. КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэ мүнөө байдаг Партийна хиналтын Комитедые КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна Ко[...] мисси болгожо шэнэдхэн эм[...] хидхээд, КПСС һээ гаргах[...] партийна зэмэ үгэхэ туха[...] союзна республикануудта[...] компартинуудай ЦК-нууда[...] партиин хизаарай ба облас[...] ной комитедүүдэй шиидхэбэр[...] нүүдые буруушааһан мэдү[...] гэ хаража үзэхэ уялга тэрэ[...] дэ даалгаха.

4. СССР-эй Министрнүү[...] Соведэй Гүрэнэй хиналтын [...] миссие, мүн тэрэнэй нют[...] гуудтахи зургаануудые сааш[...] дань үлөөһэнэй хэрэггүй гэ[...] тоолохо.

* * *

Үйлэдбэриин шэнжэ бари[...] талан, арадай ажахые парти[...] на ёһоор хүтэлбэрилгын хэ[...] шэнэдхэн хубилгахада, пр[...] мышленность, барилга, тр[...] спорт, хүдөө ажахыгаа х[...] жөөхэ тухай, арад зоной б[...] дал улам һайжаруулха ту[...] КПСС-эй XXII съездын ши[...] хэбэринүүдые хурдан түр[...] нөөр бэелүүлхэ таатай зо[...] арга боломжонуудые ханг[...] байна гэжэ КПСС-эй ЦК-[...] Пленум онсолон тэмдэглэнэ[...]

Промышленность болон [...] дөө ажахын талаар, экон[...] кын бүхы һалбаринуудай [...] лаар шэнэ зорилгонуудые [...] вет арадай шиидхэхээ б[...] һан мүнөө үедэ, манай [...] орон долоон жэлэй ту[...] бэй табадахи жэлэй б[...] һо дээрэ гараад ба[...] Шэн зоригто ажалаараа [...] оной арадай ажахын түсэ[...] дүүргэжэ, коммунизм байгу[...] ха замдаа ехэ гэгшын ш[...] алхам хэхыень хүдэлмэри[...] колхознигууд, инженерно-[...] ническэ хүдэлмэрилэгшэд [...] лон бүхы ажалшадые, ком[...] нистнууд ба партийнабэшэ[...] нүүдые КПСС-эй Централ[...] Комитет урьялна.

Промышленность, бари[...] болон хүдөө ажахые парт[...] талаар хүтэлбэрилхэ хэрэг[...] нэдхэн хубилгалгые бүхы [...] ти, бүхы арад бүрин дэм[...] һайшааха байха, энэмнай [...] ветскэ Союзай Коммунис [...] тиин XXII съездын бата[...] коммунизм байгуулха агу[...] Программые амжалтатай[...] бэелүүлхэ ябадал ханга[...] шухала арга нүхэсэл бо[...] байха гэжэ партиин Центр[...] на Комитет этигэнэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум

Ноябриин 22-ой үглөөнэй заседани

Ноябриин 22-ой үглөөнэй заседани СССР-эй энергетикын болон электрификациин министр **И. Т. Новиковой** үгэ хэлэлгээр нээгдэбэ. Арадай ажахын хүтэлбэрилгые һайжаруулха талаар манай партиин Центральна Комитет Ленинэй шугамые һүүлэй жэлнүүдтэ хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Мүнөө үнгэргэгдэжэ байгаа пленум тэрээнэй бодото гэршэнь мүн. Н. С. Хрущевой элидхэл соо заагдаһан дурадхал һанамжануудые энергетигүүд бүрин гүйсэдөөр һайшаан дэмжэнэ. Энергетикын болон электрификациин министерство, тэрэшэлэн союзна республикануудта министерствэнүүдые болон главна управленинүүдые — бүхэсоюзна центр тогтоон байгуулга хадаа шэнэ хүсэнүүдые элсүүлхэ, электростанцинуудые ашаглалгын техническэ хэмжээ дээшэлүүлхэ, кадрнуудые болон материально-техническэ арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэхэ таатай зохид эрхэ олгоно.

Долоон жэлэй һүүлэй дүрбэн жэлэй турша дотор оронной электростанцинуудта 29 миллион киловатт хүсэтэй шэнэ түхеэрэлгэнүүд ашаглалгада оруулагдаа. Энэ хадаа долоон жэлэй эхин үедэ хүдэлжэ байгаа электростанцинуудай хүсэнэй хахадһаань ехэнхи хуби болоно.

Гэбэшье энергетическэ хүсэнүүдые хэрэглэхэ талаар долоон жэлэй түсэб хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ.

1963 ондо 9 миллион киловаттһаа үлүү хүсэтэй түхеэрэлгэнүүд, 1965 ондо 13 миллион киловатт үлүү хүсэтэй, 1970 ондо жэл бүри 22—25 миллион киловатт хүсэтэй түхеэрэлгэнүүд ашаглалгада оруулагдаха байна.

Удаань электростанцинуудые барилга тухай үгэ хэлэгшэ хөөрэхэ зуураа, зарим хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүд саг болзор соогоо барилгашадта хүргэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэбэ. Гаргадаг хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдэйнгээ шанарые һайжаруулһан, мүн имагтал эрхим шанартай турбоблогуудые гаргаха зорилго урдаа табиһан Ленинградай металлическа заводойхидой үльгэр жэшээе бүхы энергомашина бүтээгшэд дэмжэхэ бээз гэжэ энергетигүүд гуйжа хандана гэбэ.

Шэнэ министерствын гол нэгэн зорилго юуб гэхэдэ, хүдэлжэ байгаа электростанцинуудай болон энергосистемэнүүдэй ашагламжын экономическа болон техническэ хэмжээе дээшэлүүлгэ болоно. Эндэ эгээл шухала үрэ дүнгынь юун байха ёһотойб гэхэдэ, электроэнергиин өөрынь үнэ сэн болоно. Гэбэшье энэ өөрынь үнэ сэн үшөөл ехэ зандаа. Ойрын хоёр-гурбан жэлэй турша дотор электроэнергиин өөрынь үнэ сэнгые горитойгоор хямдаруулхын тула министерство мүнөө үедэ тусхай хэмжээ ябуулгануудые зохёожо байна. Энэнь орондомнай миллиард түхэриг тухай алмалта үгэхэ юм. Коммунис обществын экономико байгуулгын гол шугамынь — оронноо электрификацилха талаар Ленинэй үзэл бодолые болон КПСС-эй XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэ хадаа манай партиин болон бүхы совет арадай шухалын шухала хэрэг болоно гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

КПСС-эй Башкирай обкомой нэгэдэхи секретарь **З. Н. Нуриев** трибунада гарана. ЦК-гай мүнөө боложо байгаа Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл хадаа мүнөөнэй ажабайдалда болон хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэдэ марксистска творческо ёһоор хандаһанай аржагар тодо гэршэ мүн. Промышленностиие, барилгые болон хүдөө ажахые партиин зүгһөө хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадань һайжаруулбал, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха талаар партиин XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд дотор хараалагдаһан зорилгонуудые шиидхэлгэ улам түргэдхэгдэхэ, шэнэ арга боломжонууд бодото дээрээ хэрэглэгдэхэ байна.

Долоон жэлэйнгээ түсэбэй даабаринуудые Башкирай ажалшадай ямараар дүүргэжэ байһан тухай үгэ хэлэгшэ тогтобо. Долоон жэлэй дүрбэн жэлэй турша соо республикын промышленна үйлэдбэри түсэбөөр хараалагдаһан 52 процентын орондо 70 процент тухай нэмэхэ байна.

Областной партийна организаци, гэжэ нүхэр Нуриев хэлэнэ, нэн түрүүн нефтяной болон химическэ промышленностиие, энергетикэ болон машина бүтээлгые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ экономическа районой хүсэ болон зөөрие хабаадуулна. Республика хадаа нефть абалгын, болбосоруулгын болон химическэ промышленностиин томохон гуламта болонхой.

Нефтиин болон химиин промышленностиин урдань байһан министерствэнүүд нефтиин болон химиин промышленностиие хоорондонь холбоотойгоор хүгжөөхэ зорилгые һулаар бэелүүлдэг һэн. Энээнһээ боложо индустриин дурсагдаһан һалбаринуудые байгуулха, хүгжөөхэ хэрэгтэ бага бэшэ саг дэмы хосороо бшуу. Н. С. Хрущевой үүсхэлээр партиин Центральна Комитет иимэ байдал заһаруулаа. Республика дотор химиин болон нефтехимическэ 36 үйлэдбэринүүд байгуулагдажа, ашаглалгада оруулагданхай.

Хүдөө ажахын хүтэлбэрие һайжаруулха талаар манай партиин бэелүүлжэ байгаа хэмжээ ябуулганууд һайн үрэ дүнгүүдые харуулна. Жэшээнь, Башкирида газар тариалангай болон мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ болон худалдалга жэлһээ жэлдэ ургана. Долоон жэлэй түрүүшын гурбан жэл соо республикын колхоз, совхозууд гүрэндэ жэл бүри 80 миллион пүүд тарья талха худалдана. Харин мүнөө жэлдэ 96 миллион пүүд тарья тушаaба. Энэнь 1961 онойхиһоо 19 миллион пүүдээр ехэ юм. Гадна дурсагдаһан үе хугасаа дотор гүрэндэ мяха худалдалга 80 мянган тонно байһанаа 130 мянган тонно болоһон, һү худалдалга 295 мянган тонно байһанаа 458 мянган тонно хүрэтэрөө ургаһан байна.

ЦК-гай Президиумдэ Н. С. Хрущевой бэшэһэн бэшэг соо заагдаһанай ёһоор, манай республикын колхоз, совхоз бүхэндэ газарые улам һайнаар ашаглахын түлөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Тэрээнэй ашаар ороoһо болон бусад продуктнуудые ерэхэ жэлдэ улам ехээр абаха ёһотойбди. 1963 ондо зуу миллион пүүдһээ бага бэшэ ороoһо тарья гүрэндэ худалдаха зорилготойгоор партийна организацимнай хүдэлжэ байна.

Ураалай промышленностиин һайн һайхан суу нэрэ дээрэ Ураалай хүдөө ажахын алдар соло нэмэн орохо ёһотой,— гэжэ Ураалай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зональна зүблөөн дээрэ Никита Сергеевич Хрущев зорилго табяа һэн. Энэ һайн һайхан захяа заабарие бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула Башкирай хүдөө ажахын хүдэлмэришэд бүхы хүсэ шадалаа зорюулха байха гэжэ нүхэр Нуриев мэдүүлбэ.

Ган гасуур болобошье, Кировоградай тарьяашад мүнөө жэлдэ яһала һайнаар ажаллаба. Энээн тухайда Кировоградска областиин КПСС-эй XX съездын нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадые 26 жэлэй турша дотор ударидажа ябаһан, элитэ механизатор **А. В. Гиталов** Пленумдэ хөөрэжэ үгэбэ.

Дурсагдаһан областиин хүдөө ажахын тарьяашад мүнөө жэлдэ 400 мянган гектар газар дээрэһээ гектар бүриһөө кукурузын ороoһоной 33 центнер ургаса, 65 мянган гектар газар дээрэһээ гектар бүриин 50, мүн тэрээнһээ үлүү центнершье кукуруза хуряаһан байна. Область дотор бүхы ороoһото ургамалнуудай ургаса гектар бүриһөө дунда зэргээр 24,5 центнер үгэһэн байна.

Дурсагдаһан үнэтэ ургамалай үндэр ургасын түлөө 726 тракторна бригаданууд болон механизированнэ звенонууд тэмсээ юм. Тэдэнэй олонхинь гектар бүриһөө 70—80 центнер, мүн тэрээнһээ ехэшье ороoһо хуряагаа. Сагай уларилай хэды таагүй байбашье, дурсагдаһан оролдосо үүсхэлэй аша үрөөр гүрэндэ ороoһо тарья худалдаха түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ. Тиигээд Эхэ ороной амбаарта 62 миллион пүүд ороoһо тарьян тушаагдаа бшуу.

Удаань нүхэр Гиталов өөрынгөө бригадын ямараар хүдэлһэн тухай хөөрэбэ. Тэрээнэй бригада мянга гаран гектар талмай газар дээрэ гектар бүриин кукурузын 60 центнер ороoһо хуряаба. Тиихэдээ бар хүсэ огто хэрэглээгүй.

Иимэ үндэр ургаса гол түлэб ямар аргаар туйлагдааб гэхэдэ, шэнэ технологи шадамараар хэрэглэгдээ. Тарилга хэхэтээ хамта минеральна үтэгжүүлгэ нэгэ доро хэгдэһэн, квадратна гнездовой болон пунктирна аргануд хэрэглэгдэһэн байна. Гадна ургамалай бултайхаһаа урид, мүн һүүлээрнь бүхы талмай дээрээ борнойлго гурба дахин үнгэргөө. Мүн зурууд хоорондын элдүүрилгэ ротационно дискэнүүдтэй, мүн буртаг үбһэ усадхаха дискэнүүдтэй культиваторнуудаар хэгдээ.

Кукуруза ургуулгада шэнэ технологи хэрэглэһэнэй ашаар үнэ сэн багатай үндэр ургаса туйлагдаа.

Бүхы ажахымнай . таригдаһан талмайн гектар бүхэнһөө 41 центнер ургаса, тэрэ тоодо гектар бүхэнһөө 60 центнер кукурузын ороoһо абаһан байна гэжэ нүхэр Гиталов колхозойнгоо механизаторнуудай зүгһөө мэдүүлбэ.

Тус Пленумэй табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын тула бүхы тарьяашад хүсэ шадалаа гамнахагүй байха гэжэ Кировоградска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй зүгһөө партиин Центральна Комитедые болон правительствые суута механизатор найдуулба.

Центральна Комитедэй Президиумэй һанамжа дурадхалнууд Никита Сергеевич Хрущевой элидхэл соо эли тодоор харуулагданхай. Тус һанамжа дурадхалнууд хадаа коммунис байгуулалтын экономикые саашадань хүгжөөхэ шухалын шухала асуудалнуудые табина гэжэ КПСС-эй Новосибирскэ обкомой нэгэдэхи секретарь **Ф. С. Горячев** мэдүүлбэ. Арадай ажахын хүтэлбэрилгые манай обществын хүгжэлтын эрилтэнүүдтэ харюусажа шадахаар шэнэдхэн хубилгалгын шухала болоһоной ушар шалтагаан элидхэл дотор эли тодоор харуулагданхай, мүн партийна органуудай шэнэ бүридэл тухай хэлэгдэнхэй, партийна-гүрэнэй хиналтын ленинскэ ёһо гуримууд хүгжөөгдэнхэй.

Арадай ажахые үндэһөөрнь үргэн хүгжөөхэ талаар партиин табижа үгэһэн хэмжээ ябуулганууд Новосибирскэ областиин промышленность болон барилга дээрэ айхабтар ехэ хубилалта туйлаха арга олгобо. Долоон жэлэй үнгэрһэн жэлнүүд дотор валова продукциин хэмжээн эрид дээшэлээ. Металл отолхо станогуудые болон радиотехническэ хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргалга хоёр дахин ехэ болоо, гадна гидравлическа болон ууралай турбинануудта тодхогдохо генераторнууд гурба дахин олоор гаргагдана.

Промышленностьда автома[...] га болон механизацилга нэбт[...] талаар 3 мянга гаран хэмжээ[...] ганууд бэелүүлэгдээ. Дурса[...] бүхы хүдэлмэри ябуулһанай [...] промышленна продукци үйлэ[...] гэ 52 процентээр, ажалай [...] 23 процентээр ургаа. Энэнь [...] жэлэй түсэбөөр хараалагдаһа[...] ходоо нилээд ехэ болоно.

Экономическа районуудые [...] холго хадаа техникые, түүх[...] баазые бүри гүйсэдөөр хэр[...] үйлэдбэриин кооперацие ула[...] жаруулха, мүн бусад арга бо[...] гүйсэдөөр ашаглаха арга ол[...]

Гэбэшье хүдөө ажахые х[...] рилгэдэ, Новосибирскэ об[...] колхоз болон совхозуудай а[...] дэлмэридэ үшөөл олон дута[...] бии гэжэ мэдэрнэбди. Мүнөө[...] область түсэбөөр хараалаг[...] бага бэшэ ургаса хуряажа аба[...] мүнөө үедэ олохон ажах[...] ороoһото, бобово болон хүр[...] гамалнуудай тарилгын та[...] дые улам үргэдхэхэ гэжэ ш[...]

Ороoһо тарья ехээр аба[...] хын тула область дотор гүр[...] лион гектар тухай намарай [...] халагдаба. Энэмнай нёдондо[...] хиһээ хоёр дахин ехэ юм.

Тэрэшэлэн 1961 онойхи[...] мүнөө жэл эбэртэ бодо мал 11[...] ган толгой, үнеэд 36 мянга[...] гахайнууд 105 мянган то[...] олошороо. Иигэхэдээ мал [...] ашаг шэмые ерэхэ жэлдэ э[...] шэлүүлхэ таатай зохид эрх[...] олгогдобо. Мүнөө үедэ олох[...] хынуудта мал таргалуула[...] звенонууд болон бригадану[...] хэгдэбэ.

СССР-эй Наукануудай А[...] вице-президент, СССР-эй На[...] дай Академиин Сибирьтэхи [...] ниин түрүүлэгшэ М. А. Л[...] үгэ хэлэнэ.

(Үргэлжэлэлынь 3-[...] нюурта)

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1962 оной ноябриин 25.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум

ам наукын томо асуудалнуу-
питэ дээрэнь шиидхэхэ, про-
нность болон хүдөө ажахыда
, эрдэмтэдые бэлэдхэхэ, бэ-
залуушуулые дэбжээн хүмүү-
э тухай партиин заабарие
хын хойноһоо бидэнэр орол-
.

, совет эрдэмтэд, Эхэ ороноо-
огорхонобди. Арад зоной аша
ажаллажа байһанаараа омо-
бди. Эгээл гайхамшаг зорил-
ые бэлүүлхын тулада арга
онууд маанадта бүрин гүйсэ-
огдоһон байна гэжэ М. А.
тьев үгынгөө түгэсхэл дээрэ

С-эй ЦК-гай 1958 оной майн
ай боложо үнгэрһэн сагһаа
химиин промышленность прэ-
таргалгаа 1,6 дахин ехэ бол-
э химиин талаар СССР-эй Ми-
тудэй Совэдэй Гүрэнэй Коми-
түрүүлэгшэ **В. С. Федоров** мэ-
Энэ хугасаа дотор шэнэ 150
д болон томохон үйлэдбэри-
ашаглалгада оруулагдаа, Рос-
дерацида, Азербайджанда, Бе-
а, Украинада болон ороной
бусад экономическа районууд-
иин промышленностиин шэнэ
нуүд байгуулагдаа.

рһэн үе саг дотор томохон
техническэ асуудалнууд
ээ. Энэ хадаа химиин про-
ностиин техническэ хүгжэл-
абтар ехэ удха шанартай
ым. Синтетическэ зүйлнүүдые
рилгэдэ нефтиин углеводород
байгаалиин газууд үргэнөөр
хэ юм. Тэрээнэй ашаар по-
, аммиак, фенол, каучук,
уд болон бусад хэрэгсэлнүү-
ер үйлэдбэрилхэ хизааргүй
ломжонууд олгогдоно.

-эй экономикые хүгжөөлгэ,
ай ажахын партийна хүтэл-
хай Н. С. Хрущевой элидхэ-
ркменистанай коммунистнууд
бүхы ажалшад нэгэн дуугаар
а, тус Пленумэй хүдэлмэ-
а ехэ анхаралтайгаар ажаг-
рхоно гэжэ Туркмениин ком-
ЦК-гай нэгэдэхи секретарь
хэлэбэ.

ублика дотор промышленна
риин хэмжээн саг үргэлжэ
Долоон жэлэй түсэбэй табиг-
гһаа хойшо нефть абалга 68
, электроэнерги үйлэдбэ-
процентээр дээшэлээ. Сов-
предприятинуудай коллек-
йлэдбэриингөө түсэбые жэл-
э амжалтатайгаар бэелүүл-
иин промышленность хурдан
хүгжэнэ. Республика до-
жэлдэ 7 миллион тонно
ефть абтаа. Энэнь 1950
орходоо гурба хахад дахин
. Долоон жэлэй түсэбые га-
соо дүүргэхэбди гэжэ Турк-
нефтянигууд социалис уялга
абаа.

продукци гаргаха түсэбөө
шын промышленностиин
дүүргэдэг байбашье, тэрээ-
хүдэлмэридэ ехэхэн дутаг-
бии гэжэ нүхэр Овезов хэ-
йлэдбэрие хүгжөөхэ болон
түэсые дээшэлүүлхэ талаар
лэй түсэбэй даалгабарие
шадаагүйбди. Энээнэй гол
юуб гэхэдэ, зарим пред-
удай дутуу дунданууд, шэ-
арлагэнүүдые хожомдожо
а оруулалга, хүнгэн бо-
хоолой промышленностиин
ай баазые һулаар хүгжөөл-
. Эмхидхэгдэхээ байһан
ин совнархоз хадаа Дунда
убликануудай байгаалиин
баялигуудые дүүрэнээр
арга боломжо олгохо бай-
бэн ургуулаар Дунда
лэдбэриин управлени бай-
ал хүдэлмэридөө түрүү
л болон наукын туйлалта-
огонихон болзор соо нэбтэ-
ай, хүбэн үйлэдбэрилгын
ршэлүүлхэдэмнай, респуб-
хоорондохи аха дүүгэй
а бэхижүүлхэдэмнай ту-
а. Гадна газар уһалалгаар
озуудые эмхидхэлгээр Дун-
главна управлени эмхид-
лэ ехэ удха шанартай бай-

ублика дотор үйлэдбэриин
бэрээр партийна болон со-
онуудые шэнэдхэн эмхид-
ика дурадхалнууд зохёог-
а. Тиихэдээ үлүү звено-
дхаха зорилгоор бүхы гур-
мнай томодхогдохо, 39
ороndо нютагай 21
н управленинүүд тогтоог-
Тус управленинүүдэй ажал
хүдөө ажахын талаар
анай КП-гэй ЦК-гай бю-
илхэ юм. Тэрэшэлэн про-
ь хүтэлбэрилхэ иимэ бю-
охоор хараалагдана. Рес-
торнай, мүн Туркмениста-
ЦК-гай президиум бай-
байна.

Кемеровскэ **совнархозой**
Л. Е. Графов үгэ хэлэбэ.
ые саашадань хүгжөөхэ,
ахын хүтэлбэриин орга-
рижуулха арга замууд
щевой элидхэл дотор оро-
ика дурадхалнууд соо
азгыгөөр тодорхойлогдо-
тон шухала болоһые
ршэлэн харуулна.

КП-гэй ЦК-гай нэгэдэ-
хи секретарь нүхэр **У. Усубалиев** трибунада гарана. Коммунис байгуулалтын хойшолуулашагүй зорилгонууд эли тодоор табигдахаһаа гадна, тэдэниие амжалтатайгаар шиидхэхэ арга замууд Н. С. Хрущевой элидхэл соо заагдаһан байна.

Промышленностиин болон хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые хэлбэришэгүйгөөр хүгжөөхын түлөө совет Киргизстанай ажалшад оролдосотой шударгыгаар тэмсэжэ байна гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Долоон жэлэй түрүүшын гурбан жэл соо валова продукци үйлэдбэрилгэ 30 процентээр дээшэлээ. Тэрэшэлэн капитальна һомололгын хэмжээн 1,7 дахин ехэ болоо. Промышленна шэнэ томо предприятинууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа.

Гадна КПСС-эй ЦК-гай 1953 оной сентябриин Пленумһээ хойшо республикын хүдөө ажахыда ехэхэн амжалтанууд туйлагдаа. Хүдөө ажахын продукциин валова үйлэдбэрилгэ 41 процентээр ургаа, тэрэ тоодо мал ажалай ашаг шэмэ абалга 65 процентээр ехэ болоо.

Хонишодшье һайнаар ажаллаа. Мүнөө жэлдэ нооһо тушаалга 12 процентээр дээшэлээ, гүрэндэ мяха худалдалга 10 процентээр нэмэхэ юм.

Эдэ бүхы амжалтанууднай имагтал хүдөө ажахын управлениие шэнэдхэн хубилгаһанай ашаар, газарыа һайнаар ашагладаг болоһоной, мүн бусад хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэнэй ашаар туйлагдаа.

Гэбэшье республика доторнай бии байгаа ехэ арга боломжонууд дутамагаар хэрэглэгдээ гээд нүхэр Усубалиев үргэлжэлүүлбэ.

Арадай ажахын зарим һалбаринуудай гээгдэл нэн түрүүн юун дээрэһээ шалтагаалнаб гэхэдэ, партийна органуудай ажал ябуулгада горитойхон дутагдалнууд бии байна. Экономикые партийна ёһоор хүтэлбэрилгэ хадаа саг зуурын хүдэлмэри болохоёо һанадаг гэжэ Н. С. Хрущев тон зүб заагһан байна. Элидхэл соо заагдаһан зүйлнүүдые ехэ халуунаар һайшаанабди. Тэрэ хадаа хүтэлбэриие улам бодото, мэргэжэнги болгохо байна.

Манай залуушуулай алдарта хэрэг тухай ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь **С. П. Павлов** хэлэбэ. Манай ороной экономикые хүгжөөхэ, арадай ажахын партийна хүтэлбэриие шэнэдхэн хубилгаха тухай нүхэр Н. С. Хрущевой үүсхэлээр дэбжүүлэгдэһэн, **КПСС-эй ЦК-гай** Президиумэй тон хаһа саг соогоо, сэсэн мэргэнээр табигдаһан һанамжа дурадхалнуудые Ленинскэ комсомол, бүхы совет залуушуул халуунаар дэмжэнэ гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ.

Хүдөөгэй болон хүдэлмэришэн залуушуулай үдэр бүриин ажал хүдэлмэридэ болон ажабайдалда комсомолой **комитедүүдые** болон тэрээнэй хүтэлбэрилхы органуудые улам дүтэ холбоотой болгохын тула, предприятинуудай, барилгануудай, колхозуудай болон совхозуудай комсомольско организацинуудые хүтэлбэрилгые һайжаруулхын тула, промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэриин экономикые комсомолой хүдэлмэрилэгшэдэй болон эдэбхитэдэй улам гүнзэгыгөөр шудалхын тула ВЛКСМ-эй Центральна Комитет, комсомолой комитедүүд бүхы хүсэ шадалаа хандуулха байха гэжэ нүхэр Павлов мэдүүлнэ. Партиин хододоо үнэн сэхэ туһалагша, дайшалхы халаан байха гол уялгаа Ленинскэ комсомол Пленум дээрэ хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудай аша туһаар улам амжалтатайгаар бэелүүлхэ байна.

Манай арадай зохёон байгуулхы ажал ябуулгада, ажахын шухалын шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ комсомолой ямараар хабаадажа байһан тухай нүхэр Павлов хөөрэнэ. Мүнөө үедэ комсомолой зэргэдэ 20 миллион залуушуул жагсанхай. Тэдэнэй хахадынь промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ сахэ хүдэлнэ. Миллион гаран комсомолшууд инженерээр, агрономоор, техникүүдээр ажаллана. Орон дотор 2 мянга гаран промышленна барилганuудые комсомол шефтээ абанхай. 15 миллион гектар газар дээрэ залуушуулай звенонууд кукуруза ургуулна.

Гэбэшье ямар алдуу дутагдалнуудые гаргаһан тухайдаа маанад, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд, эгээ мүнөө үедэ тон элеэр ойлгожо байнабди. ВЛКСМ-эй ЦК, комсомолой органууд бүхы залуушуултаяа нэгэн хамта дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхахын тулада улам эршэмтэйгээр оролдожо, арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулха байха.

Ноябриин 22-ой үдэшын заседани

Партиин Ростовско обкомой нэгэдэхи секретарь **В. В. Скрябин** үгэ хэлэбэ. Доной коммунистнар, бүхы ажалшад КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхын түлөө оролдосотойгоор тэмсэжэ байна гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Долоон жэлэй түрүүшын гурба хахад жэл соо область дотор промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 47 процентээр ехэ болоо. Даабарита тоогоор хараалагдаһаниинь 42 процент юм. Арадай ажахы 200 миллион түхэригэй промышленна продукци нэмэжэ абаба.

Партиин ЦК-гай Пленумэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй долгин улам үргэдэжэ байна. Арба һарын түсэбһөө гадуур 1870 комбайн бүтээн гаргаһан тухайдаа орденто «Ростсельмаш» заводой хүдэлмэришэд Пленумдэ элидхэһэн байна. Энэ жэлдэ хахад миллион комбайн бүтээн гаргахын түлөө эдэнэр тэмсэжэ байнхай. Партиин XXII съездын һүүлээр областиин предприятинуудта переменнэ тогоор хүдэлдэг электровозууд олоор гаргагдадаг болонхой. Таганрогско хүдэлмэришэд бүри хүсэтэй паровой котелнуудые гаргадаг боложо байна. Хүдөө ажахын машина бүтээдэг заводуудта олон машинануудые, урдаа шагтагалдаг самоходно шассинуудые гаргадаг болохоор бэлэдхэжэ байна.

1957 ондо промышленность ба барилгые хубилгаха хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй ашаар эдэ амжалтанууд туйлагдаа гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Промышленность ба барилгын управлениие улам нарижуулан һайжаруулһанай ашаар область **дотор 50** трест, бэлэдхэлэй зурганууд үгы хэгдээ, 355 предприяти томодхогдожо, цехгүйгөөр хүдэлгэгдэдэг болонхой. **Захиргаанай аппарат 10 мянган** хүнөөр үсөөрһэн байна.

Шэнэ байгуулагдаһан үйлэдбэриин управленинүүдэй хүтэлбэрилдэг областиин колхозууд болон совхозууд газараа һайнаар ашагладаг болоо. Ороoһото ургамалнууд кукурузатай хамта 4 миллион гаран гектарта таригдадаг болоо. Энэнь элдүүрилэгдэдэг газарай дүрбэнэйнь гурбан хуби болоно. Саахарай свёкло, бобы, сорго гэдэг ургамалнууд ехээр таригдадаг болоо. Эдэ бүгэдын ашаар мүнөө жэлдэ 378 миллион пүүд **таряан хураагдаа гэхэ гү, али эгээн ургаса ехэтэй 1958 онойхиһоо 76 миллион пүүдээр ехэ болоно.**

Ростовско областиин ажалшадай амжалтые тэмдэглэһэнэйнь түлөө партиин Центральна Комитедтэ, правительствада, Н. С. Хрущевто үнэн зүрхэнһөө баясажа байһанаа мэдүүлнэбди. Областиин ажалшад 193 миллион пүүд эрхим шанартай Доной таряа, 17,6 миллион пүүд наран сэсэг гүрэндэ тушаагаа.

Областной партийна организаци ороoһо **таряа улам** ехээр абадаг болохын түлөө саашадаашье анхаржа байна. Таряалангай хубаарилта һайжаруулһанай, агротехникын заабари сахиһанай, тиигэжэ ороoһото ургамалнуудай, илангаяа кукурузын ургаса дээшэлүүлһэнэй, уһанда абтадаг ба марса хужартай газар ашаглаһанай ашаар Ростовско область ойрын жэлнүүдтэ 450—460 миллион пүүд ороoһо таряа абадаг болохо, 200 миллион пүүд таряа гүрэндэ худалдаха аргатай болохо юм.

Областиин ажахынуудта ниитын мал ажалда силос, саахарай свёкло, үбһэ болон таряа талханай зүйл нилээдгүй ехээр бэлэдхэгдэнхэй гэжэ нүхэр Скрябин саашань тэмдэглэбэ. Суута гахайшан, коммунист нүхэр Плотниковой ажалай дүй дүршэл Дондо үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ.

— Манайда замай залууршад олон, һайн ульгэр жэшээ дүүрэн,—гэжэ үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлбэ. Зүгөөр мал ажалда туйлагдаха ёһотой амжалта туйлагдаа гэжэ ЦК-гай Пленумдэ элидхэхэ аргагүй байнабди. Һүүлиин совхозуудай хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэ дутагдалнуудтай байһанай түлөө Н. С. Хрущевой элидхэл соо бидэнэр тон зүбөөр шүүмжэлэгдээбди. Эдэ дутагдалнуудые зайсуулхын тулада партиин обком, облгүйсэдком зохихо хэмжээнүүдые абаха байха. Мал ажалһаа абтадаг эдеэ хоолой зүйл ехэдхэхэ талаар областиин ажахынууд долоон жэлэй даабарита тоонуудһаа ехээр гээгдэжэ ябана.

Мүнөө байһан ударидахы гурим ёһо хадаа промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриие партийна, советскэ органуудай зүгһөө гүн гүнзэгыгөөр, тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ аргагүй болгоно гэжэ нүхэр Скрябин хэлэбэ. Ударидахы зургануудай мүнөөнэй хэлбэриие хубилгаха хэрэгтэй болоод байна. Эгээл иимэһээ Никита Сергеевич Хрущевой үүсхэлээр мүнөө боложо байгаа Пленумэй үзэмжэдэ табигдаһан тон шухала удхатай асуудалнууд саг соогоо табигдаа гэжэ тоолонобди.

Партиин XXII съездын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхын тулада Доной коммунистнар болон бүхы ажалшад хүсэ шадалаа гамнахагүй гээд нүхэр Скрябин Пленумдэ хабаадагшадые найдуулба.

Түлишын промышленностиин талаар СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй Гүрэнэй Комитедэй түрүүлэгшэ **Н. В. Мельниковтэ** үгэ үгтэбэ. Түлишын промышленность һүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ гуримай ёһоор хүгжэжэ байнхай. Н. С. Хрущевой үүсхэлээр үшөө 1954 ондо нефть ба газ ехэнхидээ абадаг болохо гэһэн хараа шугам парти баримталдаг болоһон байгаа. Ашаг ехэтэй эдэ зүйлнүүд гүрэнэй түлишын балансда гол һуури эзэлхэ гэһэн байгаа. КПСС-эй XX съездын һүүлээр түлишэ абаха хэрэгтэ үндэһэн хубилалтанууд болоһон юм. Хэрбээ 1954 ондо түлишын балансда нефть ба газ 22,3 процент болодог, тиихэдэ шулуу нүүрһэн 65 процент болодог байгаа һаа, 1962 ондо нефть ба газ бүхы түлишын 45,6 процент болоһон, тиихэдэ шулуу нүүрһэн 49 процент болотороо хороһон байна.

Һүүлэй жэлнүүдэй үедэ манай орон дотор нефтиин нөөсэ гурба дахин ехэ, тиихэдэ байгаалиин газай нөөсэ 6 дахин ехэ болоһон байна. Түлишын промышленностиие саашадань хүгжөөхын тулада нефть малтан абаха хүдэлмэри улам һайжаруулха, ехээр абаха шухала. Нефтиие адхаха, гээхэ, тэрээнтэй хамта гараһан газ болон бэшэ нефтиин зүйлнүүдые гээхэ, тэдэниие шарэхэ, хадагалхадаа гээхэ, хорооxo ябадалтай эбсэхын аргагүй гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Иимэ гээлтэ хороолто хамта дээрээ жэл соо 18 миллион тонно болоно.

Нефть ехээр абадаг болохын тулада айхабтар баян Мангышлак мэтын районие ашаглаха шухала гэжэ нүхэр Мельников үргэлжэлүүлбэ. Обь мүрэн шадар байһан Тюменскэ областьдохи уурхай хадаа хоёрдохи томо гэгшын нефтиин район мүн болоно. Зүүн Сибирьтэхи нефтиин промышленность хүгжөөхэ хизааргүй ехэ арга боломжо бии.

Электрын аргаар нефть абаха арга нефтиин промышленностьда хангалтагүйгөөр нэбтэрүүлэгдэнэ гэжэ Н. С. Хрущев тон зүбөөр заагаа гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Энэ юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, Харьковска электромеханическа заводой гаргаһан машинанууд тон муу шанартай байшоо. Нефть малтаха эдэ машинануудые Пермскэ совнархоз кабельна зүйлнүүдээр хангаагүй, тиихэдэ Таганрогско металлургическа завод үрэмдэдэг приборнуудаар хангаагүй байшоо. Электрын аргаар үрэмдэн нефть абаха аргын нэбтэрүүлэгдээгүй байһан шалтагаан хадаа эрдэм наукын ба конструкторско организацинуудһаа болоо. Мүнөө үедэ электрын аргаар үрэмдэн абаха түхеэрэлгэнүүдые улам һайжаруулха, эдээнэй шанар һайжаруулжа, нефтиин ба газова промышленностьда энэ арга үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэмжээнүүд абтажа байна.

Шулуу нүүрһэнэй промышленностиие саашадань хүгжөөхэ шухала байһан тухай тогтон хэлэхэ зуураа нүхэр Мельников тус промышленностиин хүдэлмэришэдэй үмэнэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, шулуу нүүрһэнэй өөрынь үнэ хямдаруулха зорилго табигдана гэжэ тэмдэглэбэ. Аша туһа ехэтэй, нээмэл аргаар шулуу нүүрһэ малтан абаха аргатай газарта түлишын энергетическэ шэнэ бааза байгуулха шухала гэжэ коммунис партиин Программа дотор хараалагданхай. Энэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө үедэ шулуу нүүрһэ малталгын 22 процентнь нээмэл аргаар абтана. 1980 ондо 55 процентнь энэ аргаар абтадаг болохо юм. Сибирь болон Казахстанда шулуу нүүрһэнэй ехэ уурхайнуудые байгуулжа, энэ зорилго шиидхэхээр хараалагдана.

Шулуу нүүрһые, илангаяа кокс болодог нүүрһые газар дороһоо малтан абаха аргын шухала байһан тухай нүхэр Мельников хэлэбэ. Хүдэлжэ байһан шахтануудые, нэн түрүүн Донецкэ бассейниие шэнэлэн заһаха, оньһожоруулагдаһан, автоматикаар зэбсэгжэһэн шахтануудые шэнээр байгуулха гээшэ ехэ зорилго болоод байна гээд зааба. Һайншье, хэрэгтэйшье машинануудай проектнүүд бидэндэ бии, теэд эдээниие бүтээгээд, туршаха хүдэлмэри хэдэн жэлээр унжагайржа байдаг. Шулуу нүүрһэнэй машина бүтээдэг баазые үргэдхэхэ, бэхижүүлхэ ба тэрэниие зүбөөр хэрэглэхэ шухала.

Өөһэдынгөө һалбарида техническэ дэбжэлтэ дэлгэрүүлхэ талаар комитедүүдэй үүргэ, харюусалга дээшэлүүлхэ тухай Н. С. Хрущевой дурадхалтай бүримүһэн зүбшэнэбди.

Республикымнай партийна организаци өөрынгөө XVII съезд дээрэ долоон жэлэй түсэбые табан жэл соо дүүргэхэ гэһэн зорилго табяа юм гэжэ Латвиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **А. Я. Пельше** хэлэбэ. Советскэ Латвиин промышленность 1962 ондо али бүхы продукци гаргаха талаараа 1964 ондо түсэблэгдэһэн хэмжээндээ хүрөөд байна гэжэ мүнөөдэр ЦК-гай Пленумдэ элидхэхэ эрхэтэйбди. Тиимэ болохолоороо, долоон жэлэй даабарита тоонуудаар 1965 ондо хараалагдаһан даабаринуудые хойто жэлдэ амжалтатайгаар дүүргэхэ бата бэхи һуури тодхоо гээшэбди. Машина бүтээлгын талаар долоон жэлэй һүүлэй үедэ хараалагдаһан хэмжээндэ энэ жэлдэ хүрөөд байнабди.

Шэнэ техникые хүгжөөһэнэй болон нэбтэрүүлһэнэй, технологиие нарижуулһанай, ажалаа болон үйлэдбэрээ һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар иимэ үрэ дүн туйлаабди.

Долоон жэлэй түрүүшын жэлнүүдэй үедэ 300 оньһожоруулагдаһан поточно болон автоматизированна лининүүдые, мүн бусад олон оньһожоруулагануудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлээбди. Энэ үе соогоо республика доторнай шэнэ түхэлэй электропоезднуудые, автоматическа телефоной станцинуудые, полупроводнигуудаар хангагдаһан шэнэ конструкциин радиоприемнигууд болон бусад олон хамта дээрээ 1500 тоотой шэнэ, үлэмжэ болбосон түхэлтэй юумэнүүдые гаргадаг болообди.

Мүнөөнэйхидэ адли, иимэ үргэн далайсатай байгуулга Латвиин түүхэдэ байгаагүй юм. Долоон жэлэй дүрбэн жэл соо республикын хүдөө ажахыда, энээнһээ урда тээхи долоон жэлэйхидэ орходоо, 25 процентээр ехэ мүнгэн капитальна барилгада һомологдоһон байна. Гэр байрын барилга улам бүри хүгжэжэ байна. Жэшээлхэдэ, буржуазна Латвида 1939 ондо баригдаһан байрануудтай жэшэхэдэ, энэ жэлдэ 9 дахин олон байранууд баригдаха юм.

Ороной бусад районуудтай байгуулагдаһан мүнөө хүгжэжэ байгаа экономическа холбоо барисаанууд Латвиин арадай ажахын хүгжэлтэдэ ехэ һайнаар нүлөөлнэ. СССР-эй арадуудай агууехэ аха дүүнэрэй бүлын улам бүри бэхижэжэ байгаа хани нүхэсэл, харилсан туһалалсалга хадаа республикымнай экономикын һалбаралда, ажалшадай ажана тэнюун байдалай улам бүри һайжаралгада шиидхэхы шанартай нүхэсэлынь болоно гэжэ латыш арад сэгнэнэ.

Латвиин промышленностьда үшөө олон дутуу дунданууд бии гэжэ нүхэр Пельше саашань хэлэбэ. Ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ даабарияа, продукциингаа өөрын үнэ сэнгые хямдаруулха түсэбүүдээ дүүргэдэггүй предприятинууд яһала бии. Республикымнай промышленность үйлэдбэриингөө зэбсэгүүдые гүйсэдөөр ашагладаггүй дээрэһээ ехэ гээлтэ, гарзада ородог.

Научно-шэнжэлэлгын, проектно-конструкторска организацинуудые нэгэ газарһаа хүтэлбэритэй болгохо гэжэ Н. С. Хрущевой элидхэл соо хэлэгдэһэн байна, тэрэ дурадхалые бидэнэр бүрин дэмжэнэбди. Тусхайлбал, радиоприемнигуудые, радиолануудые зохёон байгуулдаг конструкторска хүсэнүүдые нэгэ гол конструкторска бюро болгоо һаа, зүб байна гэжэ бидэ тоолонобди. Бидэнэр юундэ иимэ хүсэлтэй байнабибди гэхэдэ, республикымнай радиопромышленность 1963 ондо 700 мянга гаран радиоприёмнигуудые гаргаха юм.

Хүдөө ажахын асуудалнууд дээрэ тогтохо зуураа, республикымнай партийна организаци, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, тарилгын талмайн хубаарилгые һайжаруулха талаар хэмжээнүүдые абаһан байна. Тиибэшье энэ жэлдэ сагай уларил яаха аргагүй муу байжа, 100 мянган гектар таряаһымнай хосороожорхёо. 100 мянга гаран гектар ороoһото таряамнай боложо үрдеэгүй туладань малай тэжээл болгожо сабшаһан байнабди.

Энэ жэлэй урагшагүй байһанда гансал муу уларил шалтагаан болоо бэшэ, хүдөө тосхонуудта партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэридэ дутуу дунда юумэнүүд ехэ олон. Энэ юугээр тодорхойлогдоноб гэхэдэ, түрүү ажахынуудһай мүн тиимэл муу уларилтай байгаашье һаань, таряагаа, саахарай свёкло болон бусад ургамалнуудые һайнаар ургуулжа шадаһан байна бшуу,—гэжэ нүхэр Пельше хэлэбэ.

Анханда комбайнераар хүдэлжэ ябаһан мүнөө Новосибирскэ областиин Гутовско совхозой гахайшан-механизатор **Н. И. Белаш** үгэ абаба. Юрын хүдэлмэришэн, юрын коммунист хүндэ Пленумэй хүдэлмэридэ хабаадажа, гүрэн түрын шухала удха шанартай асуудалнуудые шиидхэхэ ехэ найдабари үзүүлэгдээ гэжэ энэ хүн хэлэбэ.

Партиин Пленумдэ намайе удэшэхэдөө манай совхозой хүдэлмэришэд хүдөөгэй ажалшадай түлөө саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргажа байдаг КПСС-эй ЦК-да, ЦК-гай Президиумдэ, Танда, хүндэтэ Никита Сергеевич, үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэхые намда даалгаа һэн гэжэ нүхэр Белаш хэлэбэ.

Хүдөө ажахын продуктнүүдые элбэг дэлбэг болгохын тулада манай оньһожоруулагдаһан комплексно звено өөрынгөө хубитые оруулна гэжэ элидхэхэ һанаатайб. Бидэнэр гахайнуудые шахаад лэ байха бэшэ, харин эдээндээ шэмэтэ хоол тэжээл өөһэдөө бэлэдхэхэ зорилго табиһан байгаабди. Совхозой дирекци зунаймнай лагерь шадар 160 гектар газар таһалжа үгөөд, хэрэгтэй техникэ даалгаһан байна. Манай хүдэлмэриие улам бүтэсэтэй болгохын тулада лагерьтамнай электромоторнууд тодхогдонхой, тэжээл буйлуулха, гахайда үгэхэ, уһалха, сэбэрлэхэ хүдэлмэри дууһан оньһожоруулагданхай. «Беларусь» гэжэ хоёр трактортайбди, тэжээл хэршэдэг түхеэрэлгэ бии, энээнэй ашаар бүхэли зундаа клеверэй, кукурузын, обёос-вико ногооной холисые сабшаад, талха таряанай зүйлтэй холижо гахайдаа эдюулдэг байгаабди. Тэжээлэй рациондо шэмэтэ тэжээл 50—55 процент болодог байна. Хартаабхые малтангүй эдюулдэг, кукуруза болон бэшэ ургамалнуудай ногоое хэршэжэ эдюулдэг байгаабди.

Саахарай свёкло тухай онсолон түсгаар хэлэмээр. Энэ ургамалые эртэ сабшажа эдюулжэ эхилһэн байгаабди. Тиимэһээ гектар бүриин ургаса 194 центнер болоо. Иимэшье һаань, свёклые тэжээлдэ хэрэглэхэеэ тарихада ашатай гүһатай байна. Свёклын үндэһэшье, эшыеньшье гахайнууд ехэ дуратайгаар эдидэг, тиимэһээ мүнөө жэлдэ свёклын гарилгые хоёр дахин ехэдхээбди.

Газарые ашаг туһатайгаар ашаглаһан нэгэ иимэ жэшээ харуулая. Участок дээрэ хартаабха таряад, гахай оруулжа эдюулһэнэй һүүлээр намарай хара таряа таригдаа һэн. Хабар энэ тарилга дээрээшье гахай оруулжа эдюулээд, энээнэй һуурида июнь һара соо хартаабха таряад, намар дахин хара таряа (намарай) таригдаа һэн. Манай Сибириин эрхэ байдалда нэгэл газар дээрэһээ жэлдээ хоёр ургаса абаа гээшэбди.

Шэмэ шүүһэ ехэтэй хямда тэжээл ехээр бэлэдхэһэнэй ашаар үнгэрэгшэ [illegible] 945 гахай шахажа, 2 мянга [illegible] центнер мяха гүрэндэ тушаагаа һэмди. Түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 1 центнер гахайн мяханай өөрынь үнэ сэн 22 процентээр хямдаруулагдаа.

Энэ жэлэй 10 һара соо манай звено 5900 гахай шахажа, 5100 центнер мяха гүрэндэ тушаагаа. Мүнөө 4100 толгой гахай шахагдажа байна. Түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо гахайн мяханай центнер бүхэнэй өөрын үнэ сэн 15 түхэригөөр хямда болоо, ажалай гаргаша хорөогдонхой.

Пленумэй урда тээхэнэ жэлэй дүнгүүдые гаргаха, ороoһо таряа ехээр абаха тухай Никита Сергеевич Хрущевой бэшэг манай звеногой гэшүүд зүбшэн хэлсэжэ, мяха ехээр абадаг болохо гэжэ шиидэһэн байгаа. 1963 ондо 8500 гахай шахажа, 8000 центнер мяха гүрэндэ тушааха уялга абаа.

Абаһан уялгаа бидэнэр нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэбди гэжэ манай партиин Центральна Комитедые, Таниие, хүндэтэ Никита Сергеевич, найдуулхыемни зүбшөөгыт гэжэ Н. И. Белаш зал соо байгшадай альга ташалган доро мэдүүлбэ.

Литвагай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **А. Ю. Снечкус** трибунада гараба. Промышленностиие болон хүдөө ажахые партиин талаар хүтэлбэрилгые һайжаруулха тухай асуудал хадаа манай орон дотор коммунизм байгуулха агууехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө партиин болон арадай тэмсэлдэ тон ехэ удха шанартай.

Республика доторoo партийна хүтэлбэриие хайшан гэжэ шэнээр байгуулха гэжэ хараалһан тухайгаа мэдээсээд, Литвагай ажалшадай промышленностиингаа хүгжэлтэдэ туйлаһан амжалтанууд тухай нүхэр Снечкус хөөрэжэ үгэбэ. Долоон жэлэй дүрбэн жэл соо валова продукци гаргалгын хэмжээн 1,6 дахин ехэ болоо. Тиихэдэ даабарита тоонуудай ёһоор тэрэмнай, 1,3 болгогдохо ёһотой байгаа юм. Литвагай промышленность 1964 ондо хараалагдаһан хэмжээндээ хүрэжэ байна. Долоон жэлэй эхинһээ хойшонхи жэлнүүдэй туршада ажалай бүтээсэ 22 процентээр дээшээ болоо. Продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулха даабарияа дүүргээбди.

Литвада химическэ промышленность шэнээр байгуулагдажа байна. Суперфосфат болон азотно үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилхэ хоёр томо предприятинууд, ацетатна торгоной, пластмассова зүйлнүүдэй заводууд баригдажа байнхай.

Техническэ дэбжэлтэ туйлахын, шэнэ техникые зохёон байгуулха болон тэрэниие үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхын түлөө шанга тэмсэл республикымнай предприятинуудаар боложо байнхай. Долоон жэлэй гурбан жэл хахад соо 220 зүйлэй машина, механизмууд, приборнууд болон материалнуудые үйлэдбэрилэн гаргадаг болонхойбди. Тиигэбэшье социалис байгуулгынгаа болон түсэбтэ экономикынгоо булюу һайниие, бүхы арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэжэ шаданагүйбди гэжэ нүхэр Снечкус хэлэбэ.

Республикынгаа хүдөө ажахын хүгжэлтын асуудалнууд дээрэ тогтоходоо, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэриин ёһоор хэгдэһэн хүдөө ажахын управлениие шэнэдхэлгэ хадаа хүдөө ажахын продуктнүүдые ехээр үйлэдбэрилхэ арга боломжоцуудаа һайнаар ашагладаг болохо ябадалдамнай, мүн гүрэнэй түсэбэй ёһоор хүдөө ажахын продуктнүүдые худалдан абалгые һайжаруулхадамнай туһалаа гэжэ нүхэр Снечкус хэлэнэ.

Литвагай колхозууд болон совхозуудаар тарилгын талмайн хубаарилга дахин харагдажа үзэгдөөд, нилээдгүй һайжаруулагдаһан байна гэжэ нүхэр Снечкус хэлэнэ.

—Литвагай социалис хүдөө ажахы улам бүри бэхижэжэ байна,—гэжэ Снечкус мэдүүлнэ.—Мүнөө хараалагдаһан шэнэ эмхидхэл хадаа колхозууд болон совхозуудай экономикын хүгжэлтые улам бүри бэхижүүлхэ ябадалда, хүдөө ажахын продуктнүүдые улам бүри ехээр абадаг болоходо туһа хүргэхэ байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй хара болон үнгэтэ металлургиин талаар Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ **В. Е. Бойко** үгэ хэлэбэ. Советскэ Союзай металлургическа промышленность амжалтатайгаар хүгжэжэ байна, долоон жэлэй дүрбэн жэл соо даабарита тоонуудһаа гадуур нилээд ехэ хэмжээтэй хара болон үнгэтэ металл үйлэдбэрилэн гаргах[illegible] юм. Магнитогорско, Кузнецкэ, Усть-Каменогорско, Норильскэ комбинатуд гэхэ мэтын томо томо предприятинууд нэгэ жэгдэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Ашагта малтамалнуудые шанаржуулгын хүсэ ехэтэ комбинадуud, дэлхэй дээрэ эгээ томонууд доменно болон мартеновскэ пеэшэнүүд, прокатна болон трубопрокатна станууд байгуулагданхай. Машина түхеэрэлгэнүүдайнгаа хүсэ шадалые ашаглаха талаараа совет металлургнууд алишье капиталис оронуудайхида орходоо үлүү һайнаар хэрэглэдэг болонхой.

Мүнөө үедэ хара болон үнгэтэ металлургида научно-шэнжэлэлгын, проектнэ болон конструкторска хүдэлмэринүүдые 95 институдууд хэжэ байдаг. 45 мянга шахуу тоотой хүнүүдэй ажалладаг 143 институдууд Гүрэнэй комитедэй мэдэлдэ үгтэнхэй. Манай комитедтэ даалгагдаһан зорилгонуудаа зүбөөр, шадабаритайгаар шиидхэжэ шадаха, мэргэжэлээ һайнаар шудалһан кадрнууд бии гээшэ. Промышленностиин энэ шухала һалбариин техническэ хэмжээнэй түлөө, шэнэ агрегадуудые болон технологическа процессүүдэй түлөө совнархозуудтай хамта харюусалгатай байха ёһотойбди гэжэ комитет болон институдуудай тоолодог.

Үшөө 45 институдуудые манай мэдэлдэ үгэгты гэһэн дурадхал комитеднай оруулаад байна.

Мүнөө үедэ хэдэ хэдэн институдууд нэгэ адли асуудалнуудые шиидхэжэ байһан аад, ами амяраа хүдэлдэг байна. Жэшээлхэдэ, шлак хэрэглэхэ болон болбосоруулха асуудалай талаар 44 институдууд зэргэ хүдэлмэрилжэ байна. Тиибэшье металлургическа шлагай хахадһаа баганьлэ хэрэглэгдэдэг зандаа. Металлургиин саашадаа хүгжэхэ тусхай асуудалнуудые шиидхэхын тулада институдуудые тусхай мэргэжэлээр хүдэлмэрилдэг болгохо, холын хараата асуудалнуудые шиидхэхын тула гол институдуудые байгуулха хараа бодолнууд ойрын сагта бэелүүлэгдэхэ ёһотой гэжэ нүхэр Бойко хэлэнэ. Научна шэнжэлэлгэнүүдые хэхынгээ хажуугаар, проектнэ асуудалнуудые зохёон шиидхэхэ комплексно институдуудые байгуулхаар хараалагдана. Тиигээ һаа, шэнэ процессүүдые болон конструкцинуудые үйлэдбэридэ ашагтай туһатайгаар, түргөөр нэбтэрүүлхэ арга боломжо хангагдаха байна.

Научно-шэнжэлэлгын болон проектнэ хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй холбоотой хэдэн дурадхалнуудые оруулаад, манай металлургическа промышленность тон ехэ арга боломжонуудтай гэжэ нүхэр Бойко хэлэнэ. Байгаалиин «Запорожсталиин» металлургнуудай газ болон кислород хэрэглэлтэтэйгээр зохёоһон мартеновскэ хайлуулгын технологи хадаа пеэшэнүүдэй үйлэдбэриие хоёр дахин ехэ болгохо арга боломжо хангана. Зүгөөр энэ заводой бусад участогууд болон цехүүдые шэнээр тааруулан заһабарилха ёһотой байна. Кислородоор үлеэлгэхэдэ үнгэтэ металлургиин пеэшэнэй үйлэдбэри оло дахин дээшээ болохо юм. Тиибэшье кислород үшөөл багаар хэрэглэдэг зангаараа. Шэрэм, булад, зэд, туулган, цинк, никель, кислород болон байгаалиин газ хэрэглэжэ, хайлуулдаг болохо зэргэтэй. Тиигээ һаа, орондомнай угаа ехэ экономическа алмалта боложо үгэхэ һэн.

Булад хайлуулха үйлэдбэриин хүсэ шадалые улам бүри ехэ болгохо шэнэ шэглэлые парти болон правительство тодорхойлһон байна гэжэ нүхэр Бойко үгөөэ үргэлжэлүүлнэ. Энээнһээ хойшо булад хайлуулдаг цехүүд кислородно-конверторно процессүүдэй үндэһэ һуури баримталдаг болохо юм. Мүнөө энэ зорилгые бодотоор шиидхэхэ ябадалда анхаралаа табиха ёһотойбди. Зарим областьнуудай металлургическа заводуудта 1963—1964 онуудта жэл соогоо туд бүридөө 2 миллион гаран тонно булад хайлуулжа шадаха ехэ хүсэтэй цехүүд ашаглалгада оруулагдаха юм.

Булад болон үнгэтэ металлнуудые таһалгаряагүйгөөр урадхуулалга, продукциингаа шанарые саашадань һайжаруулга мүн лэ манай металлургнуудай ехэхэн арга боломжо гээшэ.

Барилгые бэеэ даанги арадай ажахын һалбари болгохо тухай дурадхалые нүхэр Бойко дэмжэбэ. Зарим металлургическа предприятинууд, жэшээлхэдэ, баруун Сибириин, Карагандын болон Новолипецкэ заводууд ехэ удаанаар баригдана гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Хүдэлмэриие һайнаар эмхидхээд байгаа һаа, иимэ заводууд 5—7 жэл соо баригдажа болохо байгаа. Тиигээ һаа арадай ажахы тон богонихон болзор соо хэрэгтэй металлаа абаха байна гэжэ нүхэр Бойко хэлээ.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

КПСС-эй ЦК-гай Пленум

Ноябриин 23-най заседани

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта)

Ноябриин 23-да Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум Кремль соо хүдэлмэреэ дүүргэбэ. «СССР-эй экономикые, арадай ажахые партийна талаар хүтэлбэрилхэ» гэһэн нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлые Пленумдэ хабаадагшад бүхы талаһаань зүбшэн хэлсэбэ.

Заседаниин эхилхэдэ үгэ хэлэһэн Казахстанай компартиин Целиннэ крайкомой нэгэдэхи секретарь **Т. И. Соколов** манай парти, тэрэнэй Центральна Комитет XXII съездын шиидхэбэринүүдые оролдосотойгоор, амжалтатайгаар бэелүүлнэ,—гэжэ тэрэ хэлэбэ. Нүхэр Хрущевой удха түгэлдэр элидхэл соо оронойнгоо арадай ажахын хүтэлбэрилгые саашадань һайжаруулха тушаа шухала болоһон дурадхалнууд оруулагдаһан байна. Эдэ дурадхалнууд хадаа партийна болон гүрэнэй байгуулгын ленинскэ гол ёһонуудые шадамар бэрхээр хүгжөөһэн ябадал болоно.

Целиннэ хизаарай ажалшад коммунис байгуулгада өөһэдынгөө хубитые оруулна гэжэ нүхэр Соколов үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. Энэ жэлдэ манай промышленна үйлэдбэри, 1958 оной хэмжээндэ орходоо, хоёр дахин ехэ болоо. Промышленностьда болон хүдөө ажахыда капитальна барилга эршэтэйгээр хэгдэжэ байна. Мэнэ һая болотор хооһон шахуу байһан дайда дээрэ хэдэн зуун совхозууд болон шэнэ промышленна предприятинууд бии болоод байна. Бүхы хүсөөрөө хүдэлжэ эхилхэдээ жэл бүхэндэ 80 миллион тонно түмэрэй руда үгэжэ шадаха аргатай гурбан томо шанаржуулгын комбинадууд Кустанайска областьдо түргөөр баригдажа байна. Малай фермэнүүд, заһабарилгын мастерскойнууд, элеваторнууд, орооһо хадагалха складууд, байрын гэрнүүд, һургуулинууд, медицинскэ болон культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд тон түргэнөөр бодхоогдоно. Түмэр болон шоссейнэ харгынууд баригдана.

Целиннэ олонхи совхозууд богони болзор соо олон һалбаринуудтай томо ажахынууд боложо байна. Мүнөө үедэ совхоз бүхэндэ дунда зэргээр 30 мянган гектар тарялангай газар, 2 мянга гаран эбэртэ бодо мал, ондо ондоо түрэлэй мал болон шубууд олоор хүртэхэ жэшээтэй болонхой.

Манай хизаарай хүн зон һүүлшын гурбан жэл соо хахад миллионоор олошороо. Мүнөө эндэ гурба миллион хахад шахуу хүн зон ажаһууна. Тиимэһээ хүдөө ажахыдаа болон промышленностьдаа өөһэдын кадрнуудтай болохо зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхэ аргатай болонхойбди.

Орооһо таряа абалга Целиннэ хизаарай партийна организациин ажал ябуулгын гол зорилго болоно гэжэ нүхэр Соколов тэмдэглэнэ. Хизаарай колхозууд болон совхозууд энэ жэлдэ 318 миллион пүүд орооһо гүрэндөө тушаагаа. Тиибэшье, бүхы арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэжэ шадаагүй байнабди. Тиимэһээ, Н. С. Хрущев хүдөө ажахые муугаар хүтэлбэрилдэгэймнай, ургаса багаар абадагаймнай, гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дүүргээгүймнай түлөө партиин крайкомые болон крайгүйсэдкомые тон зүб шүүмжэлһэн байна.

Газараа һайнаар ашаглахын, газар тарялангайнгаа культурые дээшэлүүлхын, техникэеэ һайнаар хэрэглэхын, кадрнуудые бэлэдхэхын тулада хизаартаа хэгдэһэн юумэнүүд тухай нүхэр Соколов хөөрэжэ үгэбэ.

Энэ Пленумэй шиидхэбэринүүд хадаа промышленностиие болон хүдөө ажахые саашадань бүри түргөөр хүгжөөхын түлөө, манай орондо коммунизм амжалтатайгаар байгуулхын түлөө тэмсэлдэ хүсэ ехэтэ зэбсэг, элсүүлхы хүсэн болохо байна гэжэ нүхэр Соколов үгэеэ дүүргэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ **В. Э. Дымшицтэ** үгэ үгтэбэ. Н. С. Хрущевой элидхэл соо найруулагдаһан партийна болон гүрэнэй байгуулгын шухала, үндэһэн асуудалнууд тушаа дурадхалнууд хадаа коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха талаар КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ удха шанартай байһан тулададаа манай партиин болон бүхы совет арадай зүгһөө гүйсэд дэмжэгдэхэ байха гэжэ нүхэр Дымшиц хэлэнэ.

Угаа ехээр хүгжэһэн арадай ажахы хүтэлбэриин болон түсэблэлгын онол аргые саашадань һайжаруулха эрилтэ табина. Бүхы түсэблэлгын органуудай зайлашагүй шухала зорилгонууд юуб гэхэдэ, предприятинуудай, барилгануудай коллективүүдые, партийна, комсомолой, профсоюзай организацинуудые түсэб зохёохо хэрэгтэ улам бүри олоор хабаадуулдаг болохо тушаа партиин заабаринуудые бодото хэрэг дээрээ бэелүүлхэ гэһэн байна. Тиигээл һаа, үйлэдбэриин урган хүгжэлгын, ажалай бүтээсые дээшэлүүлгын нөөсэ арга боломжонуудые гүйсэд дүүрэнээр түсэбүүд соогоо хараалха аргатай болохо байнабди. Мүн арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хүгжэлтые гүйсэд дүүрэнээр таараалдуулжа шадагдаха байна.

СССР-эй Наукануудай академиин, СССР-эй барилгын болон архитектурын, госэкономсоведэй экономическа институдууд шухала экономическа асуудалнуудые зохёон табиха хэрэгтэ мүнөө дээрээ багаар нүлөөлнэ, тэдэнэй ажал ябуулгань үйлэдбэритэйшье, мүн түсэблэлгын органуудай хүдэлмэритэйшье һула холбоотой байна.

1963 оной арадай ажахын түсэбэй проект тухай тогтон хэлэхэдээ, промышленностиин болон хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудта продукци гаргалга нилээд ехээр ургаха гэжэ тэрэ түсэб хараална гээд нүхэр Дымшиц мэдүүлбэ.

Техническэ дэбжэлтые бэелүүлхэ гээшэ арадай ажахые мэргэжэлтэй кадрнуудаар хангаха ябадалтай холбоотой юм. Һүүлшын жэлнүүдтэ кадрнуудые олоор бэлдэдэг болообди, гэбэшье тэдэниие хэрэглэхэ талаар ехэ дутуу дунданууд бии.

Пленумэй бүхы хүдэлмэри, Н. С. Хрущевой элидхэл хадаа манай урагшаа ябаха замда һаад түбэг татаһан бүхы юумэнүүдые манай парти, тэрэнэй Центральна Комитет, Президиум ленинскээр, революционно ёһоор эрид шууд зоримгойгоор хаман хаядаг гэжэ гэршэлжэ үгэхэһөө гадна, манай ороной экономикын хүгжэлтэдэ шэнэ үргэн зам нээжэ үгэнэ гэжэ нүхэр Дымшиц үгэеэ дүүргэбэ.

Индустриальна Ураалай 163 мянган коммунистнуудай үмэнэһөө партиин Свердловско обкомой нэгэдэхи секретарь **К. К. Николаев** хэлэбэ. Промышленностиин, барилгын болон хүдөө ажахын угаа ехээр ургажа байһан үедэ партийна хүтэлбэриин эмхидхэлэй түхэл янзые шэнэдхэхэ хэрэгтэй болоо гэжэ удха түгэлдэр, баримта ехэтэй элидхэл соогоо Н. С. Хрущев эли тодоор харуулһан байна гэжэ нүхэр Николаев хэлэбэ.

Үнэхөөрөөшье, ажахын хүгжэлтын мүнөөнэй хэмжээе 25 жэлэй саада тээхитэй жэшэжэ болохо аал? Тиихэ зуура, партийна хүтэлбэриин эмхидхэлэй түхэл янзань оройдоо хубилаагүй шахуу зандаа. Свердловско областиие жэшээ болгон абаад үзэе. Эндэ 3400 предприятинууд болон организацинууд бии юм. Тэндэ бүхы дээрээ хэдэн миллиард түхэригэй валова продукци гаргадаг.

Городуудые болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудые һү, хартаабха, овощ, мяхаар хангадаг 226 томо колхозууд, совхозууд областьдомнай бии юм.

Арадай ажахые партийна талаар хүтэлбэрилгые шэнэдхэхэ тухай Никита Сергеевичэй оруулһан дурадхалнууд ажабайдал сооһоомнай шалгаран гарана. Партиин Свердловско областной комитет энэ асуудалаар хараалагдаһан бүхы хэмжээнүүдые һайшаана, дэмжэнэ гэжэ нүхэр Николаев хэлэбэ.

Манай областиин илгаа юуб гэхэдэ, манай тэндэ «сэбэр» хүдөө ажахытай районууд гэжэ үгы юм. Манай районуудаар олон тоото промышленна предприятинууд хүдэлмэрилжэ байдаг. Тиимэһээ нютагай үйлэдбэриин управленинүүдэй парткомуудые эмхидхэхэтэйгээ хамта, үйлэдбэриин табан парткомуудые байгуулха тухай дурадхал оруулха байнабди. Тэдэ парткомууд хүдөө районуудта байһан промышленна предприятинуудые хүтэлбэрилхэ ёһотой болоно. Городуудтахи промышленностиие хүтэлбэрилхын тулада урдань байһан партиин 28 горкомуудые тэрэ зандань үлөөгөө һаа дээрэ гэжэ һананабди. Свердловско областиин коммунистнууд болон бүхы ажалшад Ураалые Советскэ индустриин хэрэмүүдэй нэгэн болгохын тулада бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ юм гэжэ нүхэр Николаев хэлэбэ.

Казахска ССР-эй «Пахта-Арал» совхозой директор **В. Н. Куликов**, Харьковай тракторна заводой директор **П. Е. Саблев** гэгшэд үгэ хэлэбэ.

* * *

Н. С. Хрущевой элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ 51 хүн хабаадалсаба гэжэ түрүүлэгшэ байһан КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн А. П. Кириленко мэдээсэбэ. Тиигээд үгэ хэлэлгые дүүргэхэ гэһэн шиидхэбэри абтаба.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй шиидхэбэринүүд ажалай шэнэ амжалтануудта зоригжуулна

* * *

ПВЗ-гэй кузнечнэ цехтэ Екатерина Васильевна Проскурина арбан нэгэн жэл үрэмдэгшөөр хүдэлжэ, нилээдгүй дүй дүршэлтэй болоо. Тэрэ КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй хүндэлэлдэ халаанайнгаа нормо 110 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Зураг дээрэ: рессор үрэмдэгшэ Е. Проскурина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Хэлэһэнээ хэрэгээрээ батална

Үбэлэймнай янгинама хүйтэнэй заха үзүүр үзэгдэжэ, адууһа мал хаража байһан зоной ажалда харюусалгатай шанга хүдэлмэриин үе оробо гээшэ.

Эгээл мүнөө ноябрь, декабриин түрүүшын хүйтэн соогуур үхэр малаа бүри оролдосотой һайнаар харууһалжа, эдеэлүүлжэ, һү, мяха ехээр абаад, тэрэниие гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб, уялгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ, мүн саашадаашье улам эршэмтэйгээр хүдэлжэ, үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхэ гэһэн дайшалхы зорилго малшан бүхэнэй урда табигдана.

Тиимэһээ Бэшүүрэй совхозой гурбадахи отделениин малшад партиингаа ЦК-гай ноябриин Пленумэй боложо байһан эдэ үдэрнүүдтэ айхабтар ехэ хэшээл оролдолго, эдэбхи үүсхэл гарган хүдэлжэ байна. Эндэхид жэлэй эхинһээ хойшо 4700 центнер мяха гүрэндэ худалдаад, һаяар үшөө хэдэн мал тушаажа, түсэбөө заабол дүүргэхые оролдоно.

— Арга боломжоёо һайса тооложо үзөөд, бүхы хүсэеэ элсүүлэн, бүри габшагайгаар хүдэлөө һаа, гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө эрхэ бэшэ дүүргэхэ, үшөө горитойхоноор үлүүлэн дүүргэхэ аргатай байнабди,—гэжэ отделениие эрхилэгшэ М. Е. Зимирев хөөрэнэ.

Үнэхөөрөө отделениин малшад үбэлэй сагта малаа һайнаар харууһалжа, олоор шахажа, мяха ехээр абахын тула нилээдгүй оролдосотойгоор хүдэлжэ байна. «Буруу, хашарагуудые һайнаар харууһалжа, түргэн томо болгохо, шахаха хэмжээнүүд тухай» республикын Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан тогтоолые бэелүүлэн, үбэлжэлгын үшөө эхилээгүйдэ бүхы гүүртэнүүдые бүридхөөд, шахагдажа гүрэндэ тушаагдаха малые тусгаар харууһанда табяа һэн. Тэдэ илгагдаһан буруу, хашарагуудай гүүртэнүүдтэ үбһэ тэжээл ехээр зөөгдэжэ, түрүүшын үдэрһөө эхилэн, малынь тусхай рационой ёһоор эдеэлүүлэгдэжэ захалаа.

Ехэ-Гутай гэжэ газарта байратай малшан Дондок Бимбаев даажа абаһан хашарагуудаа нилээд таргалуулжа, тус бүриинь 280—300 килограмм болотор таргалуулаа.

— Октябриин эхеэр сабшалан, бэлшээриин хэнзэ ногооной үшөө һайн байхаһаа эхилээд, малаа адуулхынгаа хажуугаар тус бүридэнь 3 килограмм һайхан үбһэ, 1—1 килограмм ороохо таряанай зүйл, кукурузын силос, саахарай свёклын набша намаа эдюулээбди,—гэжэ нүхэр Бимбаев хэлэнэ.

Иимэ һайн харууһа, тэжээл дээрэ байһан мал шэгнүүрээ ехээр нэмээжэ, түргэн таргалаа бшуу. Тэдэ мал иигээд декабриин эхеэр гүрэндэ тушаагдаха байна.

— Тэрэ болотор хашарагуудаа бүри таргалуулжа, тус тустаа 310—330 кило[грамм] лаб татахаар болгохын унтаха нойргүй гэхээр лэгдэнэ гээшэ,—гэжэ До... малшан мэдүүлнэ.

— Нүхэр Бимбаевһаа ...лайшье ехэ дутуугүй худ... ондоошье малшад манда ... юм,—гэжэ отделениие эр...лэгшэ нүхэр Зимирев хөөр...

Эндэ шахан таргалу... мал хаража байдаг залу...бүүд: Виктор Белых, Л... Утенков баһал магтуу... хүдэлнэ. Мүн дүршэлтэй ...шан Митрофан Ткачев да... абаһан 100 толгой эрэ ха...рагуудаа нилээд таргалу... шадаа.

Гүрэндэ мяха худалдах... сэбые амжалтатайгаар ... гэхэ хэрэгтэ Ново-Сретен... дэхи фермын гахайшад ех... хубитаяа оруулна. Тэдэнэр ...лэй эхинһээ хойшо 400 цен... гахайн мяха худалдажа, ... поршоонхо түлжүүлээ гэ... али бодо эхэ гахай бүриһ... поршоонхо абаа. Эхэ гах...радаг Софья Перелыгина ...ра Перелыгина хоёр порш...хо түлжүүлхэ талаар бай... дүршэлтэй болонхой.

— Бидэ КПСС-эй ЦК ... Пленумэй хүндэлэлдэ хэ... дүүрэтэр үшөө 500 порш... абажа, нэгэшье гарзагүй ... түлжүүлхэ гэхэ гү, али за...хай бүриһөө заабол 20 ...шоонхо түлжүүлхэ уялга ...хайбди,—гэжэ гахайша...фья Александровна Пере...на хэлэнэ.

Шахамал гахайнуудые ...ража байдаг Валентина ...ньевна, Елена Калистрат... Афанасьеватан оройдоо... юулаа 600 гахай даажа ...хай. Тэдэнэр жэлэй дүү... хамта 800 гахай шахаж...рэндэ тушаагаад байхаб...жэ найдалгатайгаар хэ...лэнхэй.

Энэмнай түрэл парти... ЦК-гай ноябриин Плен... гүнзэгы ехэ удха шан... материалнуудаар урмаш...ригжоһон малшадай ажа... бэлэг ха юм.

А. Кл...

Хонишоной урма бадарна

Коммунист Жамса Цыренжапов Захааминай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо хүндэтэй, магтаалтай нүхэр юм. Тэрэ хэдэн жэлэй туршада хонишоноор хүдэлжэ байхадаа ходол эрхим дүнгүүдые туйладаг. Энэ жэлдэшье колхозойнгоо хонишодой мүрысөөндэ түрүүлжэ гараа. Тэрэнэй даажа байһан отарын хонидһоо ехэ нооһон хайшалагдаа, олон хурьгад абтажа, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдээ. Тиигэжэ байгша ондо нүхэр Цыренжапов Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаха эрхэ олобо.

Оронойнгоо түб хото Москвагаар ябажа ерэһэнэйнгээ һүүлээр Жамса Цыренжапов амжалтаяа улам арьбадхажа, хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри һайнаар ябуулаа, үбэлжэлгэдөө эрхимээр бэлдээ юм.

— Ерэхэ жэлэй январь һараһаа эхилжэ хониднай хурьгалха юм. Хонин бүхэнһөө хурьган заатагүй абтаха байха. Үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэжэ абаабди, нэгэшье хурьга гарзалуулхагүйн тула дутуу лундануудаа яһала зайсуулаабди,—гэжэ тэрэ мэдүүлнэ.

Илангаяа мүнөө үедэ нүхэр Цыренжапов оронойнгоо промышленностиие болон хүдөө ажахые бүри хүгжөөхын түлөө КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй айхабтар ехэ хүдэлмэри хэхээр хараалаад байһанда урмашан баясажа байна. Тиигэжэ түрэхэ хонидоо тобир тарганаар харууһалжа, ерэхэ жэлдэ зуун хонин бүхэнһөө 100 хурьга абаха уялгаяа заатагүй дүүргэхээр этигэнхэй.

Ц. Ринчинов.

УНШААД УРМАШАНА, БАЯСАНА

Һаяхан тэмдэглэгдэһэн Октябриин 45-дахи ойн һайндэрые манай цехэй хүдэлмэришэд ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаһан байгаа. Тэрэ амжалтаяа улам арьбадхан, ажалайнгаа вахтые КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумдэ зорюулһан байна. Үнгэрһэн һарын түсэбһөө гадуур 385 тонно шэрэм шудхагдаһан юм.

Пленумэй боложо байһан эдэ үдэрнүүдтэ цехэймнай хүдэлмэришэн бүхэн эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Цехэй оньһото техникые заһабарилагшад механик Николай Потылицинай хүтэлбэри доро ехэ эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилжэ, цехэйнгээ бүхы түхеэрэлгэдэ техническэ харууһа һайнаар хэнэ. Мүнөө нүхэр Потылицин өөрөө партийна организациин секретарь байһан тула Пленумэй материалнуудые хүдэлмэришэдтөө уншажа үгэнэ.

— Нүхэр Хрущевой элидхэл уншаад байхадаа коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ үшөө зоримгойгоор, үшөө эршэтэйгээр хабаадалсаха дуран хүрэнэ,—гэжэ нүхэр Потылицин хөөрэнэ. — Эгээл мүнөө үедэ шиидхэгдэхэ ёһотой ямар олон асуудалнуудые Никита Сергеевич табина гээшэб. Промышленность, барилга, хүдөө ажахымнай тус бүридөө тодорхойгоор хүтэлбэрилэгдэдэг болохонь. Энэ тон һайшаалтай. Гадна промышленна предприятинуудай үйлэдбэридэ техническэ дэбжэлтэ туйлахаһаа эхилээд, бүхы түхеэрэлгэнүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хүрэтэр һайшаалтай дурадхалнууд элидхэл соо табигдана.

Коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байһан Иван Степанович Гринчугай даадаг сабшууршадай пролёдойхид ажалай шэнэ амжалтаар түрэл партиингаа Пленумые угтаба. Эдэнэр ноябрь һарын түрүүшын хоёр арбан хоног соо цехэйнгээ гаргаһан шэрэм шудхалаануудые (бэлэн детальнуудые) сабшан сэбэрлэжэ, заводойнгоо цехүүд болон түмэр замай бусад предприятинуудта гээгдэлгүйгөөр эльгээбэ. Коммунис ажалай ударнигууд болоһон шудхалаашад Илья Хамаганов, А. Таряшиев гэгшэд локомотивай тормозой колодконуудые шудхахадаа халаан бүхэнэйнгөө нормые 135 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Р. Рабданов,

ПВЗ-гэй шэрэм шудхалгын цехэй начальнигай орлогшо.

„Агитаторай блокнот“

КПСС-эй Буряадай об... пропаганда, агитациин ...гай «Агитаторай блок[нот]» ээлжээтэ 21-дэхи номер ...ряад хэлэн дээрэ барлаг... хэблэлһээ гараба. «Бу... трактор, комбайн шуд... гэһэн түрүү бэшэг энэ но... толилогдобо.

«Коммунизмын хэрэгт... сэхэ байха» гэһэн КП... Программа тухай хөөрэ... «Коллектив тухай гол ... гэһэн нитэ-политическ... дэлмэриин дүй дүршэл, ...сомолой прожектор» ... ВЛКСМ-эй обкомой сек... нүхэр Гусевай статья но... удаадахи хуудаһануудта ...логдоһон байна.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИ...

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

Нүхэдтөө хүндэтэй хүтэлбэрилэгшэ

Хори гаран жэлэй туршада худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта таһалгаряагүй хүдэлхэ гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. Хэды тиимэ байгаашье һаань, Полина Япифановна энэ харюусалгата ажалда 24 жэлэй хугасаада таһалгаряагүй хүдэлжэ байна.

Үшөө 1938 ондо залуухан басаган Поля Ястребова ажалайнгаа намтарай эхи табихадаа, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин системэдэ хүдэлхөөр шиидээ һэн. Тиигэжэ нэн түрүүн сельпогой счетовод болгогдоо бэлэй. Теэд хэһэн ажал хүдэлмэридөө шунал абьяастай, һүбэлгэн ухамай басаган байһан тулададаа худалдаа наймаанай хэрэг ябуулгые бэрхээр шудалжа, шатаһаа шата дамжан, ударидахы шадабаритай, дүй дүршэлөөр баян хүтэлбэрилэгшэ болоһон байха юм.

Аймагайнгаа үргэн эд хэрэглэгшэдтэ хүндэтэй болоһон, Коммунис партиин гэшүүн Полина Епифановна Ястребова һүүлэй арба гаран жэлэй хугасаада Бэшүүрэй аймпотребсоюзай бэлэдхэлэй конторын директорэй тушаалда ажаллажа байдаг. Тиихэ зуура аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшоор һунгагдаа, зарим үедэ түрүүлэгшыншье уялгануудые дүүргэхэ зэргэтэй болодог.

Бэлэдхэлэй хэрэг эрхилхэ ажалда үни удаан хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэжэ ябаһан нүхэр Ястребова коллективэйнгээ ажалшадые ушар ёһо мэдэхээр, үнэн сэхэ байхаар, хэһэн хүдэлмэридөө харюусалгатай, эзэн ёһоор хандадагаар, ямаршье хүндэ хүшэр ушарые дабан гаража шадахаар хүмүүжүүлхэ гэжэ саг үргэлжэдөө оролдожо ябадаг эхэнэр. Гадна хүнэй мэргэжэл шадабаряа, юрэнхы эрдэм болон политическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлхэ таладань алибаа туһаламжа үзүүлдэг, тэрэ талаар тон шанга эрилтэ табидаг хүн байна.

Тиимэ тула коллективэйнгээ дунда тусгаар хараалагдаһан түсэбэй ёһоор политическэ болон техническэ һуралсал эмхидхэдэг, кадрнуудые зүбөөр шэлэн абажа, тэдэнээ хуули ёһоной урда харюусалгатай байхаар хүмүүжүүлдэг, даалгагдаһан хэрэгээ хэр зэргээр бэелүүлжэ байдаг тухайнь шалгажа, шанга эрилтэ нүхэр Ястребовагай табижа байдагынь ажалда урагшатай һайн нүлөө үзүүлдэг байна бшуу. Зүгөөр Полина Епифановна хадаа коллективээ хүтэлбэрилхэдөө гансахан ажал хэрэгээрээ дашуураад, тэрэнээл урдаа бэряад ябадаг хүн бэшэ, харин сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө ажаһуудалаар, хубиинь асуудалаар ходо һонирхожо, тэдээн тушаа ходо анхаралаа хандуулжа ябадаг энэрхы сэдьхэлтэй хүтэлбэрилэгшэ гээд тэмдэглэе.

Иимэ хүтэлбэриин үрэ дүн тус коллективэй ажал ябуулгаар баримталагдана. Энэ бэлэдхэлэй конторо хүдөө ажахын продуктнуудые, түүхэй эдлэл, ангай арһа бэлэдхэхэ түсэбөө жэлһээ жэлдэ, кварталһаа кварталда ходо дүүргэдэг, үлүүлэн дүүргэдэг байна. Агууехэ Октябриин социалис революциин 45 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон тус коллектив байгша оной 3-дахи кварталай хартаабха бэлэдхэхэ түсэб 151, овощ—120, үндэгэ—121 процент дүүргэһэн, олзо оруулха түсэб 1136 түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдэһэн, эд бараанай эрьесэтэй холбоотой мүнгэ зөөриин гаргаша хараалһанһаа 0,41 процентээр доошолуулһан байха юм.

Тиигэжэ нүхэр Ястребовагай даадаг коллектив эд хэрэглэгшэдэй кооперациин аймагай эмхи зургаанууд соо үрэ дүнгөөрөө эрхимлэжэ, Бэшүүрэй аймпотребсоюзай правлениин, профсоюзай райкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байха юм. Энээниие дурдахадаа, имагтал һүүлэй үедэ туйлаһан амжалта тухай тэмдэглэгдэбэ.

Полина Епифановна гансахан бэлэдхэлээ хараад һуудаг бэшэ хүн. Тэрэ хадаа аймпотребсоюзай правлениин гэшүүн, түрүүлэгшын орлогшо һэн тулада аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин ажал хүдэлмэриин ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Тушаалта уялгынгаа хажуугаар Полина Епифановна ниитын ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Нүхэр Ястребовае 1961 оной март һарада нютагаархиниинь Бэшүүрэй аймагай Соведэй депутат болгон һунгажа, тэрээндэ айхабтар ехэ этигэл найдабари үзүүлһэн юм. Тэрэ найдабариинь нүхэр Ястребова һайнаар бэелүүлдэг. Аймагай Соведэй саг үргэлжын элүүрые хамгаалха комиссиин түрүүлэгшэ тулада аймагайнгаа ажалшадые медицинскэ туһаламжаар хангаха хэрэгые һайжаруулхын хойноһоо нэтэрүүгээр оролдодог арадай һунгамал мүн болоно.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта үни удаан, һайнаар хүдэлһэн нүхэр Ястребовагай хүндэтэ ажал үндэрөөр сэгнэгдэдэг. Роспотребсоюзай правлени тэрээндэ «Совет худалдаа наймаанай отличник» гэһэн нэрэ зэргэ олгоһон, зүүгээд ябаха тусхай тэмдэгээр шагнаһан байна. СССР-эй Центросоюзай, Роспотребсоюзай, Буркоопсоюзай правленинүүдэй хэдэн олон Хүндэлэлэй грамота Полина Епифановнагай габьяа ехэтэ ажалайнь намтарай шэмэг болонхой.

Д. КОЛМАКОВ.

НИИТЫН ЭДЭБХИТЭДТЭ—ШАН

Ажалшадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Соведэй гүйсэдком хотынгоо ниитын эдэбхитэдтэй саг үргэлжэ холбоо барисаатай байдаг юм. Худалдаа наймаа болон эдеэ хоолой талаар ниитын инспекторнүүдтэй һара бүхэндэ суглаа хэжэ, тэндэ зарим инспекторнүүд хэһэн хүдэлмэриингөө тоосоо хэдэг байна. Тиихэтэйгээ хамта худалдаа наймаанай дээдын газарнуудай гаргаһан шэнэ инструкци болон захиралтануудтай тэдэниие танилсуулдаг.

Горсовет ниитын инструкторнууд—эрхим эдэбхитэдые хүндэлэлэй грамотаар һаяхан шагнаба. Тэдэнэй тоодо пенсионернүүд: Д. С. Балаганский, П. Р. Кожевникова, А. С. Вампилова, Н. Г. Янгутов, Ф. И. Плюснин, З. Т. Филимонов болон бусад ороно.

К. Димов.

Сагай уларил

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр һулагүй үүлэтэй аад, саһан орохогүй. Зүүн хойто зүгһөө һалхин һулаханаар һалхилха. Улаан-Үдэ городто үглөөгүүр 24—26, үдэрынь 16—18 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Ноябриин 26—27-ной үдэрнүүдтэ республикымнай хойто захын аймагуудта үүлэтэйшэг аад, шииг нойтогүй байха. Зүг бүхэнһөө һулаханаар һалхилха. Һүниндөө 31—36, үдэртөө 17—22, урда аймагуудта бүрхэгшэг байжа, зарим газарта саһан орохо. Зүг бүхэнһөө һулаханаар һалхилха. Һүниндөө 19—24, үдэртөө 10—15 градус хүйтэн байхаар багсаагдана.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26.
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. редактора—... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и про... —24-74, сельского хозяйства и советского строительст... промышленности, транспорта, информации—35-14, ... литературы и искусства—34-05, писем и рабселькоро... отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалтери... Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ... Бурятской АССР.

Н00616. Зак. № ...